

Bankalar Kanunu

(7129 Sayılı Bankalar Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine İlişkin 31.8.1979 Tarihli ve 28 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Bankalar Hakkında 22.7.1983 Tarihli ve 70 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun)

(Resmî Gazete ile yayımı : 2.5.1985 Sayı : 18742)

Kanun No.
3182

Kabul Tarihi
25 . 4 . 1985

BİRİNCİ BÖLÜM Genel Hükümler

Amaç

MADDE 1. — Bu Kanunun amacı, tasarrufları korumak ve ekonomik kalkınmanın gereklerine göre kullamlarını sağlamak üzere bankaların kuruluşunu, yönetimini, çalışma esaslarını, devir, birleşme ve tasfiyeleri ile denetlenmelerini düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2. — 1. Türkiye'de kurulmuş ve kurulacak bankalar ile yabancı ülkelerde kurulmuş olup da Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyette bulunan veya bundan sonra Türkiye'de şube açarak faaliyete geçecek olan bankalar bu Kanun hükümlerine tabidir.

2. Özel kanunlarla kurulan bankalar da kanunlarında yer alan hükümler dışında bu Kanun hükümlerine tabidir.

3. Bu Kanunda açıklık olmayan hallerde genel hükümler uygulanır.

Tanımlar

MADDE 3. — Bu Kanunun uygulanmasında;

1. Bakanlık; Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığının bağlı bulunduğu bakanlığı,

2. Müsteşarlık; Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığını,

3. Millî banka; Türk kanunlarına göre kurulan, sermayesi Türk parası olarak konulan ve sermayesinin çoğunluğu ile yönetim ve denetimi Türklere ait olan bankaları,

4. Banka şubesi; ayrıca belirtilmesine gerek kalmaksızın bankaların şube, ajans ve banka işlemleri veya mevduat kabulü ile uğraşan sabit ya da seyyar büroları gibi her türlü mahalli teşkilatını,

5. Merkez şube; bankaların bu ad altında merkezlerinin bulunduğu yerde açtıkları şubelerini,

6. Ödenmiş sermaye; bankaların, üç aylık hesap özetlerindeki fiilen ödenmiş veya Türkiye'ye ayrılmış ve ödenmiş sermayelerinden, bilançoda görülen zararın yedek akçelerle karşılanmayan kısmı ile yabancı ülkelerdeki şubelerine ayırdığı sermaye düşüldükten sonra kalan bakiyeyi,

7. Yedek akçeler; bu Kanunun 32 nci maddesine, Türk Ticaret Kanunu ve ilgili kanunlar ile bankaların anasözleşmelerine göre ayrılan ve bankanın üç aylık hesap özetlerinde görülen yedek akçeler toplamından, varsa bilanço zararının düşülmesi sonucunda elde edilen bakiyeyi,

8. Özkaynak; bankaların ödenmiş veya Türkiye'ye ayrılmış sermayeleri ile yedek akçelerinin toplamını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
Bankaların Kuruluşu

Kuruluş izni

MADDE 4. — Türkiye’de bir bankanın kurulması veya yabancı ülkelerde kurulmuş bir bankanın Türkiye’de şube açması için Bakanlar Kurulundan izin alınması şarttır.

Kuruluş şartları

MADDE 5. — 1. Türkiye’deki bankaların;

- a) Anonim ortaklık şeklinde kurulmaları,
 - b) Ortak sayısının 100’den az olmaması,
 - c) Kurucularının müflis olmaması veya yüz kızartıcı suçlardan mahkumiyetlerinin bulunmaması,
 - d) Hisse senetlerinin tamamının ada yazılı olması, nakit karşılığı çıkarılması, itibari değerlerinin 100 bin lirayı geçmemesi ve menkul kıymetler ve kambiyo borsasına kote edilmesi,
 - e) Merkez şube dışındaki her şube için sahip olmaları gerekli özkaynak tutarı hariç olmak üzere, özkaynaklarının 1 milyar liradan az olmaması,
 - f) Anasözleşmelerinin bu Kanun hükümlerine uygun olması,
- Şarttır.**

2. İktisadî devlet teşekkülleri veya kamu iktisadî kuruluşlarının bağlı ortaklığı şeklindeki bankalar 1 inci fıkranın (b) ve (d) bendi hükümlerine tabi değildir.

3. Sermayenin % 10 ve daha fazlasını temsil eden veya bir kişiye ait sermaye payının bu oranı aşması sonucunu veren hisse senedi devirleri Müsteşarlığın iznine tabidir. Sermayenin % 10 ve daha fazlasına sahip olan ortakların kurucularda aranan nitelikleri taşınması şarttır. Bu nitelikleri kaybeden ortaklar temettü dışındaki ortaklık haklarından yararlanamaz. Bu halde, diğer ortaklık hakları Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından kullanılır.

4. Ortak sayısının yüzden aşağı düşmesine yol açan işlemler ile 3 üncü fıkraya göre izin alınmadan yapılan devirler pay defterine kaydolunmaz.

5. Hisse senetlerinin ada yazılı olması şartı özel kanunla veya özel kanuna dayanılarak A.Ş. şeklinde kurulan bankalar hakkında da uygulanır.

Yabancı bankaların Türkiye’de şube açma şartları

MADDE 6. — 1. Türkiye’de şube açmak suretiyle faaliyet gösteren yabancı bankaların;

- a) Sermayesinin tamamına yabancı bir Devletin sahip olduğu bankalar hariç, uyruğunu taşıdıkları ülke kanunlarına göre anonim ortaklık veya eşiti bir statüye sahip olmaları,
 - b) Türkiye’ye ayrılan ödenmiş sermayelerinin 5 inci maddede belirtilen miktardan az olmaması,
 - c) Anasözleşmelerinin bu Kanuna aykırı hükümler taşınmaması,
 - d) Kuruldukları veya faaliyette buldukları ülkelerde mevzuata aykırı hareketlerinden dolayı mevduat kabul veya bankacılık işlemleri ile uğraşmaktan men edilmemiş olmaları,
 - e) Yönetim merkezi müdürü ile şube müdürlerinin veya bunların yardımcılarının Türkiye’de mukim veya Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olması,
 - f) Bakanlar Kurulunca gerekli görülecek diğer şartları taşınmaları,
- Şarttır.**

2. Türkiye’de şube açan veya açacak olan yabancı bankaların kuruldukları ülkelerde, millî bankaların şube açarak faaliyet göstermek istemeleri halinde, o ülkeler mevzuatına göre tabi olacakları şartlar, bu Kanun yabancı bankalar için koyduğu şartlardan daha ağır olduğu veya sonradan ağırlaştığı takdirde, Bakan-

lar Kurulu karşılık olarak ilgili yabancı bankalardan aynı şartları yerine getirmelerini isteyebilir ve bu talebe uymayanların izinlerini iptal edebilir.

Başvuru

MADDE 7. — Türkiye’de banka kurmak veya yabancı ülkede kurulmuş bankalarca Türkiye’de şube açmak üzere Müsteşarlığa verilecek başvuru dilekçelerine;

1. Banka kurulmasında;

a) Kurucuların, Müsteşarlık ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanmış örneğe uygun şekilde ve noter huzurunda düzenleyip imza edecekleri birer beyannamenin,

b) Ortaklık anasözleşmesinin,

c) Bankanın kurulması nedenlerini ayrıntılı olarak gösteren bir raporun,

d) Müsteşarlık tarafından gerekli görülecek diğer bilgi ve belgelerin,

2. Yabancı bankaların Türkiye’de şube açmalarında ilgili ülke resmî makamlarınca onaylı;

a) Banka anasözleşmesinin,

b) Türkiye’de şube açılması nedenlerini ayrıntılı olarak açıklayan bir raporun,

c) Bankanın son 5 yıla ait bilanço ve kâr - zarar cetvelleri ile Müsteşarlıkça istenecek diğer bilgi ve belgelerin,

Eklenmesi gerekir.

İzin verilme usulü

MADDE 8. — 1. Müsteşarlık 7 nci maddeye göre yapılan başvuruları inceledikten sonra izin istemini uygun gördüğü takdirde, başvuru dilekçelerini ekleri ile birlikte Sanayi ve Ticaret Bakanlığına gönderir. İzin istemi Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından da uygun görüldüğü takdirde, Bakanlık izin verilmesini Bakanlar Kuruluna önerir.

2. Yabancı bankaların Türkiye’de şube açmalarında izin verilmesi için Bakanlar Kuruluna yapılacak önerilere, 6224 sayılı Yabancı Sermayeyi Teşvik Kanunu ve ilgili mevzuata göre yetkili merciin uygun görüşü eklenir.

3. Verilen izinlere ilişkin Bakanlar Kurulu kararları Resmî Gazetede yayımlanır. Yabancı bankaların Türkiye’de şube açmaları için özel şartlar öngörüldüğü takdirde, bunlar kararlarda gösterilir.

Kuruluş izninin iptali

MADDE 9. — Kuruluşuna veya Türkiye’de şube açmasına izin verilen bankalardan izin verilmesine ilişkin Bakanlar Kurulu kararının yayımından itibaren 1 yıl içinde faaliyete geçmeyen veya herhangi bir şekilde faaliyetlerine sürekli olarak en az 1 yıl süre ile ara veren veya kuruluş kararnamesindeki şartları yerine getirmeyen bankaların bu izinleri Bakanlığın önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca iptal olunur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bankaların Faaliyete Geçmesi

Kuruluştan sonra verilecek beyannameler

MADDE 10. — 1. Kuruluş izni alan bankalardan, Türkiye’de kurulanlar, Ticaret Mahkemesince kuruluşları onaylandıktan ve ticaret siciline tescil ve ilan edildikten; yabancı ülkelerde kurulan bankaların Türkiye’deki şubeleri ise ticaret siciline tescil ve ilan edildikten ve Türkiye’ye ayrılan özkaynakları döviz olarak getirilip Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına satılarak karşılığı ilgili hesaplara geçirildikten sonra Müsteşarlık ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca birer beyanname verirler.

2. Türk kanunlarına göre kurulan bankaların beyannamelerinde;

- a) Bankanın unvanı ve kuruluş tarihi,
- b) Bankanın merkezi ve şubelerinin bulunduğu yerlerin adresleri,
- c) Sermaye miktarı ile bunun ne kadarının ödenmiş ne kadarının henüz ödenmemiş olduğu,
- d) Varsa yedek akçelerinin türleri ve miktarları,
- e) Bankanın yapacağı işlem türleri,

Gösterilir ve bu beyannameye bankanın kuruluşuna ait belgelerin noterce onaylı örnekleri ile kuruluş bilançosu bağlanır.

3. Yabancı ülkelerde kurulmuş olup da Türkiye'de şube açarak faaliyete geçecek olan bankalar da beyannamelerinde;

- a) Bankanın unvanı ile hangi ülke kanunlarına göre kurulmuş olduğu ve merkezinin bulunduğu yeri,
- b) Türkiye'deki şubelerinin buldukları yerlerle bunların açılma tarihlerini,
- c) Türkiye'deki şubelerine ayırdıkları ve ödedikleri sermaye miktarını,
- d) Uğraştıkları işlem türlerini,
- e) Bankanın hangi tarihte kurulduğunu,
- f) Bankanın sermaye miktarı ile ne kadarının ödenmiş ve ne kadarının henüz ödenmemiş bulunduğunu,
- g) Varsa yedek akçelerinin türleri ve miktarlarını,
- h) Merkezinin bulunduğu ülkede ve varsa diğer ülkelerdeki şubelerinin bulunduğu yerleri,

Gösterirler ve Türkiye'deki şubelerin açılmasına ilişkin belgelerin ve son bilançolarının noterce onaylı örneklerini bu beyannameye eklerler.

4. Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyette bulunan yabancı bankalar ikinci şubelerini açtıkları tarihten itibaren en geç 1 ay içinde Müsteşarlığa ayrıca bir beyanname vererek Türkiye'deki şubelerinden birini diğer şubeleri temsile yetkili ve sorumlu yönetim merkezi olarak göstermek zorundadırlar.

Bankacılık işlemlerine ve mevduat kabulüne izin

MADDE 11. — 1. 10 uncu maddede yazılı beyannamenin alınması üzerine Müsteşarlık, ilgililerin bu Kanunda yazılı şartları yerine getirip getirmediğini, bankacılık işlemlerine veya mevduat kabulüne başlamak üzere kanunun gerekli kıldığı nitelikleri taşıyıp taşımadıklarını inceledikten ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığının görüşünü aldıktan sonra durumları uygun bulunanlara beyannamenin verildiği tarihten itibaren en geç iki ay içinde bankacılık işlemlerine veya mevduat kabulüne başlamak üzere izin verir.

2. Yapılan inceleme sonucunda durumları uygun bulunmayanlara gerekli düzeltmeleri yapmaları ve eksikleri tamamlamaları için uygun bir süre verilir. Bu süre içinde yeniden başvuranlar hakkında 1 inci fıkra hükümlerine göre yeniden yapılan inceleme sonunda durumları uygun bulunmayanlara sonuç tebliğ olunur ve haklarında 9 uncu maddeye göre işlem yapılır.

Bankacılık işlemleri yapma veya mevduat kabulü izinlerinin kaldırılması

MADDE 12. — 1. 11 inci maddede yazılı izinleri almış olan bir bankanın bankacılık işlemleri yapmasında veya mevduat kabul etmesinde daha sonra sakınca görülmesi halinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının görüşü alınmak suretiyle Bakanlığın önerisi üzerine Bakanlar Kurulu bankanın bankacılık işlemleri yapma veya mevduat kabul etme iznini geçici veya sürekli olarak, kısmen veya tamamen ve tüm teşkilatını veya gerekli görülecek şubelerini kapsayacak şekilde kaldırabilir.

2. Bu sakıncanın ortadan kalkması halinde mevduat kabul ve bankacılık işlemleri yapma yetkisi Bakanlar Kurulunca aynı usulde verilebilir.

Mevduat kabulüne yetkili olmayanlar

MADDE 13. — 1. Bu Kanun veya özel kanunlarına göre yetkili olanlar dışında hiçbir gerçek veya tüzelkişi, aslen veya fer'an meslek edinerek mevduat kabul edemeyeceği ve bankacılık işlemleri yapamayacağı gibi ticaret unvanları ve her türlü belgeleri ile ilan ve reklamlarında banka kelimesini ya da mevduat kabul ettikleri veya bankacılık işlemleriyle uğraştıkları izlenimini yaratacak hiçbir kelime veya tabiri kullanamazlar.

2. Bu maddenin uygulamasında yazılı veya sözlü olarak veya herhangi bir şekilde, halka duyurulmak suretiyle, faiz veya her ne ad altında olursa olsun bir ivaz karşılığında, istendiğinde veya belli bir vadede aynı veya misli olarak iade edilmek üzere para alınması mevduat kabulü sayılır.

Kabul edilen para karşılığında mevduat hesap cüzdanı yerine adi veya ticarî senetler veya makbuz verilmesi durumu değiştirmez. Ayrıca, faiz veya her ne ad altında olursa olsun, bir ivaz taahhüt edilip edilmediğine bakıl maksızın, menkul kıymetlerin ibrazında veya belli bir vadede geri alınacağı taahhüdünü içeren belgeler eşliğinde satılması da mevduat kabulü hükmündedir.

3. Resmî ve özel kuruluşlar ile ortaklıklarda, yalnız kendi çalışanlarına ait olmak üzere sağlık ve sosyal yardım, ihtiyat ve tasarruf sağlama amaçlarıyla kurulan sandıkların münhasıran kendi üyelerinden ve bu amaçlar için topladıkları paralar mevduat sayılmaz. Bu sandıklar statülerine uygun faaliyette bulunmakla birlikte, nakit mevcutlarını millî bankalara yatırmak zorundadırlar.

4. Kalkınma ve Yatırım Bankalarının genel esaslar dairesinde tahvil, bono ve benzeri menkul kıymet ve kıymetli evrak ihracı suretiyle sermaye piyasasından kaynak sağlamaları mevduat sayılmaz.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Şubeler

İzin

MADDE 14. — 1. Bankalar merkez şubeleri hariç olmak üzere, açacakları veya nakledecekleri her şube için Bakanlıktan izin almak zorundadırlar.

2. Şube açma izinleri Sanayi ve Ticaret Bakanlığının uygun görüşü alındıktan sonra verilebilir.

3. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası hariç olmak üzere, özel kanunla kurulan bankalar da bu madde hükümlerine tabidir.

Şube açma izninin usul ve şartları

MADDE 15. — 1. Bankalarca şube açmak için yapılacak başvurular yılda bir defa olmak üzere ve Müsteşarlıkça belirlenecek zamanlarda yapılır. Başvurulara, şube açılacak yerin iktisadî ve ticarî durumu ile bankanın o yerde şube açmasını gerektiren nedenleri ayrıntılı bir şekilde açıklayan bir rapor ile Müsteşarlık ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca gerekli görülecek diğer bilgi ve belgeler eklenir.

2. Şube açma izninin verilmesinde ayrıca ilgili bankanın malî bünyesi, kanunî yükümlülüklerini yerine getirme bakımından genel tutumu, mevduatındaki gelişme gibi hususlar gözönünde tutulur.

3. İzin tarihinden itibaren 1 yıl içinde açılmayan şubeler için verilmiş olan izinler geçersizdir.

Şubeler için gerekli öz kaynak

MADDE 16. — 1. Türkiye'de kurulmuş ve kurulacak bankalarla yabancı ülkelerde kurulmuş olup da Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyette bulunan veya bulunacak bankalar 5 ve 6 ncı maddelere göre sahip olmaları gereken öz kaynaklarına ek olarak en az;

a) Nüfusu 1 milyondan fazla olan şehirlerde açılmış ve açılacak her şube için 100 milyon lira,

b) Nüfusu 500 binden fazla 1 milyondan az olan şehirlerde açılmış ve açılacak her şube için 50 milyon lira,

c) Nüfusu 500 binden az şehir ve kasabalarda açılmış ve açılacak her şube için 25 milyon lira, Öz kaynak bulundurmamak zorundadırlar.

2. Bankalar, genel nüfus sayımlarından sonra geçici sonuçların Devlet İstatistik Enstitüsünce yayınlanmasını izleyen 1 yıl içinde şubeleri için bulundurmaları gereken öz kaynaklarını sayım sonuçlarının gerektirdiği miktara çıkartmakla yükümlüdürler.

3. Bankaların şubelerinden biri nam ve hesabına işlem yapmak üzere turizm, fuar, konferans gibi nedenlerle açtıkları geçici irtibat büroları ve şanj büroları ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının dahilî muhabirleri tarafından Devlet daire ve kuruluşları ve askerî kıta ve karargâhlarda açılan sürekli irtibat büroları 1 inci fıkra hükümlerine tabi değildir.

Şubelerin birleştirilmesi

MADDE 17. — 1. Bakanlık bankalardan, mali bünyelerini veya kanunî yükümlülüklerinin yerine getirilmesindeki tutumlarını gözönünde bulundurarak, gerektiğinde belirteceği şubelerin birleştirilmesini isteyebilir. Bankalar bu şubelerini Bakanlıkça verilecek süre içinde birleştirmek ve durumu bu sürenin bitimini izleyen bir hafta içinde Bakanlığa bildirmek zorundadırlar.

2. Şubelerinden bir veya birkaçının faaliyetlerini tatil ve tasfiye etmek isteyen bankaların da durumu bu konudaki kararın alındığı tarihten itibaren 15 gün içinde Müsteşarlık ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığuna bildirmeleri şarttır.

BEŞİNCİ BÖLÜM **Teşkilat ve Organlar**

BİRİNCİ KISIM **Genel Kurul**

Genel kurulda oy hakkı ve kullanılması

MADDE 18. — 1. Genel kurulda ortakların, sahip oldukları pay sayısı kadar oy hakları vardır.

2. Bankaların genel kurullarında, sermayenin % 1 ve daha fazlasına sahip olan ortaklar ile yönetim kurulu başkan ve üyeleri, denetçiler ve birinci derecede imza yetkisine sahip olanlar vekil olarak oy kullanamazlar.

3. İkinci fıkra dışında kalan kimselerin vekil olarak kullanabilecekleri azamî oy sayısı, toplam oy sayısının % 1'ini aşamaz.

Temsilci

MADDE 19. — Banka genel kurullarında Müsteşarlık bir temsilci bulundurur. Temsilci, genel kurul tutanağını imzalar.

Sermaye artırımında özel karar nisabı ve anasözleşme değişikliği

MADDE 20. — 1. 64 üncü madde uyarınca, banka sermayesinin artırılmasında Bakanlıkça zorunluluk olduğu bildirilen hallerde, genel kurulların sermaye artırımını konusundaki kararları sermayeyi temsil eden toplam oyların % 51'i ile alınabilir.

2. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından bankaların anasözleşme değişikliklerine izin verilebilmesi Bakanlığın uygun görüşünün alınmasına bağlıdır.

İKİNCİ KISIM Yönetim Organları

Yönetim kurulu

MADDE 21. — 1. Bankaların yönetim kurulları 5 kişiden az olamaz. Banka genel müdürü, bulunmadığı hallerde vekili yönetim kurulunun tabii üyesidir. Bu Kanununun 24 üncü maddesinde genel müdür için öngörülen şartlar, süre hariç yönetim kurulu üyelerinin yarısından bir fazlası için de aranır.

2. Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyette bulunan yabancı bankaların Türkiye'deki yönetim merkezlerinde, yönetim kurulu yetki ve sorumluluklarını taşıyan, bankanın merkez müdürünün de dahil olduğu üç kişilik bir müdürler kurulu kurulur.

Yönetim kurulu üyelerinin hisse senedi tevdi yükümlülüğü

MADDE 22. — 1. Banka yönetim kurulu başkan ve üyelerinden her birinin banka sermayesinin en az % 1'ini temsil eden hisse senedine sahip olmaları ve yönetim kuruluna seçilmelerinden sonra bu hisse senetlerini Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına veya bulunmadığı yerlerde Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankasına makbuz karşılığında yatırmaları zorunludur. Ancak, banka sermayesinin % 1'i 10 milyon lirayı aşarsa fazlası aranmaz.

2. Türkiye'de faaliyette bulunan yabancı bankaların müdürler kurulu başkan ve üyeleri Türkiye'ye ayrılan ve fiilen ödenen sermaye miktarı üzerinden hesaplanan meblağı nakten veya Devlet tahvili olarak yatırmak zorundadırlar.

3. Devlet daire ve kuruluşları ile bankalar ve diğer kurum ve ortaklıkları temsilen seçilen banka yönetim kurulu üyelerinin hisse senedi tevdi yükümlülüğü temsil ettikleri daire, kuruluş, banka, kurum veya ortaklıklar tarafından yerine getirilir.

4. Yukarıdaki hükümler gereğince tevdi olunan hisse senetleri veya teminat akçeleri bir borca karşılık gösterilemez, terhin ve adına tevdi olundukları kişilerin banka yönetim kurulu üyeliği görevinden doğan malî sorumlulukları dışında haczedilemez.

Kredi komitesi

MADDE 23. — 1. Bankalarda bu Kanunda yazılı görevleri yapmak üzere, yönetim kurulu tarafından, üyeler arasından seçilecek iki üye ile banka genel müdür veya vekilinden oluşan bir kredi komitesi kurulur.

2. Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyet gösteren yabancı bankalarda müdürler kurulu aynı zamanda kredi komitesi görevini görür.

3. Herhangi bir toplantıya katılmayacak kredi komitesi üyesi yerine görev yapmak üzere iki yedek üye seçilir.

4. Kredi komitesinin oybirliği ile verdiği kararlar doğrudan doğruya, çoğunlukla verdiği kararlar yönetim kurulunun onayından sonra uygulanır.

5. Yönetim kurulu, kredi komitesinin faaliyetlerini denetlemekle yükümlüdür. Yönetim kurulu üyelerinden her biri, kredi komitesinden, komitenin faaliyetleri hakkında her türlü bilgiyi istemeye ve gerekli göreceği her türlü kontrolü yapmaya yetkilidir.

Genel müdür ve yardımcıları

MADDE 24. — Banka genel müdür ve yardımcılarının hukuk, iktisat, işletmecilik, maliye, bankacılık ve mühendislik - işletmecilik dallarında yükseköğrenim görmüş olmaları ve bankacılık veya işletmecilik dallarında, genel müdürlüğe atanacakların en az 10 yıl, genel müdür yardımcılıklarına atanacakların ise en az 7 yıl tecrübe sahibi olmaları şarttır.

ÜÇÜNCÜ KISIM İç Denetim

Denetçiler

MADDE 25. — 1. Bankaların denetçileri ikiden az olamaz.

2. Denetçilerin yükseköğrenim görmüş ve bankacılık, hukuk ve muhasebe konularında bilgi ve tecrübe sahibi kimselerden seçilmeleri şarttır.

Denetçilerin görevleri

MADDE 26. — Denetçiler Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre banka genel kuruluna hitaben düzenleyecekleri yıllık raporlardan başka yılbaşından itibaren her üç ayda bir bankanın bu Kanun ve diğer mevzuat karşısındaki durumuna ilişkin bir rapor düzenlemek ve düzenledikleri raporları ait olduğu dönemi izleyen bir ay içinde banka yönetim kuruluna ve Müsteşarlığa göndermekle yükümlüdürler.

Banka müfettişleri

MADDE 27. — Bankaların, işlemlerinin bankacılık ilkelerine ve mevzuatına uygunluğunu denetlemek üzere yeteri kadar müfettiş çalıştırmaları zorunludur.

DÖRDÜNCÜ KISIM Ortak Hükümler

Yemin

MADDE 28. — 1. Banka yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile yabancı bankaların müdürler kurulu başkan ve üyeleri, seçilmeleri veya atanmalarından sonra 22 nci maddede yazılı yükümlülüğü yerine getirdiklerini gösteren belgelerle birlikte mahallî ticaret mahkemesine başvurarak, belirtilecek günde sözü geçen mahkeme huzurunda görevlerini tam bir dikkat ve dürüstlük içinde yapacaklarına, kanun hükümlerine aykırı hareket etmeyeceklerine ve ettirmeyeceklerine dair yemin etmekle yükümlüdürler.

Bankaların denetçileri ile genel müdür ve yardımcıları da yemin etmek zorundadırlar.

2. Yemin için yapılan başvurular mahkemelerce acele işlerden sayılır. Yemin tutanaklarının mahkemece onaylı bir örneği bankaca yemin tarihini izleyen bir hafta içinde Müsteşarlığa gönderilir.

3. Yemin yükümlülüğüne tabi kimseler yemin etmeden göreve başlayamazlar. Bu kimselerin, yeminli oldukları sürelerin sonunda aynı görevlere tekrar seçilmeleri veya atanmaları halinde yeniden yemin etmeleri gerekmez.

Mal beyanı

MADDE 29. — 28 inci maddeye göre yemin yükümlülüğüne tabi olan kimseler ile bankaların Müsteşarlıkça belirtilen birinci derecede imza yetkisini haiz diğer görevlerinde bulunanlar göreve başladıkları ve görevden ayrıldıkları tarihler itibarıyla eş ve velayet altındaki çocuklarını da kapsayacak şekilde Müsteşarlığa, bu Müsteşarlıkça tespit olunacak örneğe uygun olarak mal beyanında bulunmak zorundadırlar. Bu zorunluluk görev süreleri boyunca 5 yılda bir olmak üzere devam eder.

Karar defterleri

MADDE 30. — 1. Bankaların yönetim kurulu ve kredi komiteleri ile yabancı bankaların müdürler kurullarının kararları, aralarında açıklık bırakılmamak ve satır aralarında çıkıntı olmamak şartıyla, tarih ve numara sırasıyla Türk Ticaret Kanununun defterlerle ilgili hükümleri gereğince onaylanmış müteselsil sayfa nu-

maralı ayrı birer deftere metnin doğruluğundan hiçbir şekilde şüpheyi davet etmeyecek şekilde günü gününe kaydedilir ve her kararın altı üyeler tarafından imza olunur.

2. İş hacimleri büyük olan bankalarda Müsteşarlığın izni ile ve yıl sonlarında ciltlettirilmeleri kaydıyla karar defterleri yerine yaprakları noterce tasdikli ve müteselsil sıra numaralı ayrı kalamoza kullanılması caizdir.

Bankalarda çalışması yasak olanlar

MADDE 31. — 1. a) Bu Kanun hükümlerine aykırı hareketlerinden dolayı hapis veya bir defadan fazla ağır para cezası ile cezalandırılan kimseler ile yüz kızartıcı suçlardan dolayı mahkûm olanlar ve müflisler.

b) Bankalar dışında menkul kıymetler ve kambiyo borsaları üyesi olan gerçek kişilerle, tüzelkişilerin yönetiminden sorumlu bulunan ortakları veya yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile müdürler, hiçbir bankada yönetim kurulu başkanı, üyesi, denetçi, genel müdür, genel müdür yardımcısı veya birinci derecede imza yetkisini haiz görevli olarak çalıştırılmazlar.

2. Bankalar bu gibi kimselerin işlerine derhal son vermek zorundadırlar.

ALTINCI BÖLÜM

Yedek Akçeler ve Mevduata Ait Hükümler

Muhtemel zararlar karşılığı

MADDE 32. — 1. Bankalar, Türk Ticaret Kanununun ve anasözleşmelerinin ayrılmasını zorunlu kıldığı yedek akçelerden başka yıllık safi kârlarının % 5'ini ödenmiş sermayeleri tutarına ulaşıncaya kadar «Muhtemel zararlar karşılığı» olarak ayırmak zorundadırlar.

2. Bu karşılıklar ancak zararların mahsubunda kullanılır. Mahsup sonucu ortaya çıkan noksanlık giderilinceye kadar karşılık ayrılmasına devam olunur.

3. Bakanlar Kurulu 1 inci fıkra dışında, bankalarca verilen kredilerin durum ve özelliklerini göz önünde bulundurarak doğabilecek muhtemel zararlar için karşılık ayrılmasına ve bunlara ilişkin usul ve esasları tespiti yetkilidir. Bankaların Bakanlar Kurulu kararı uyarınca ayırmak zorunda kaldıkları karşılıkların teminatsız kalan kredilere tekabül eden kısımları ayrıldıkları yılda kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak kabul edilir.

Yedek akçelerin kullanılması

MADDE 33. — 1. Bankalar, bu Kanunun 32 nci ve Türk Ticaret Kanununun 466 ve 467 nci maddelerine göre ayırdıkları kanunî yedek akçelerine tekabül eden bir meblağı yıllık bilançolarının genel kurullarınca onaylanmasını izleyen 15 gün içinde kanunî karşılık olarak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası nezdinde Hazine adına açılacak «Kanunî Yedek Akçeler Karşılığı Devlet Tahvili Hesabı»na yatırmak zorundadırlar.

2. Zararların kanunî yedek akçelerle karşılanmasının gerektiği hallerde zararların kapatılması için kullanılan yedek akçelere tekabül eden karşılıklar Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca ilgili bankaya iade olunur.

3. Kanunî Yedek Akçeler Karşılığı Devlet Tahvili hesaplarının tabi olacağı şartlar ve uygulama esasları Müsteşarlıkça tespit ve ilan olunur.

Mevduatın tasnifi

MADDE 34. — 1. Bankalar tasarruf mevduatını diğer mevduat hesaplarından ayırmak ve mevduat hesaplarını Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca tespit edilecek vade ve türlerine göre tasnif etmek zorundadırlar.

2. Tasarruf mevduatı, gerçek kişiler tarafından bu nam altında açtırılan ve ticarî işlemlere konu olmayan mevduattır. Ancak vadesiz tasarruf mevduatı hesapları üzerine münhasıran çek keşide edilmesi ticarî işlem sayılmaz.

Mevduatın çekilmesi

MADDE 35. — 1. Medenî Kanunun rehinlere ve Borçlar Kanununun alacağın devir ve temlikine ilişkin hükümleri ile diğer kanunların verdiği yetkiler ve koyduğu yükümlülükler saklı kalmak şartıyla, mevduat sahiplerinin mevduatlarını diledikleri anda geri alma hakları hiçbir suretle sınırlandırılmaz. Mevduat sahibi ile banka arasında vade ve ihbar süresi hakkında kararlaştırılan şartlar saklıdır.

2. Ancak vadeli ve ihbarlı mevduatın bankaların muvafakatı ile vade ve ihbar müddetinden önce çekilmesi halinde bu mevduata uygulanacak azamî faiz oranını tespitte Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Mevduatta zamanaşımı

MADDE 36. — 1. Bankalar mevduat sahiplerine, aksine yazılı talepleri olmadıkça her yıl ocak ayı içinde birer hesap özeti gönderirler.

2. Her türlü mevduat, emanet ve alacaklardan son talep, işlem veya müddin herhangi bir şekilde yazılı talimatı tarihinden başlayarak 10 yıl geçtiği halde sahipleri tarafından aranmamış olanlardan, tutarı veya değeri 5 000 lirayı aşan mevduat sahiplerinin mevcut adreslerine bir mektupla bildirildikten sonra tamamının bu sürenin bitimini izleyen takvim yılı başından itibaren 6 ay içinde bankalarca sahiplerinin isim, kimlik, adresleri ve haklarının faizleri ile ulaştıkları tutarlar gösterilmek suretiyle düzenlenecek bir cetvel ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına devredilir.

3. İkinci fıkra gereğince Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına devredilen mevduat, emanet ve alacaklardan tutarı veya değeri 5 000 lirayı aşmayanlar Bankaca Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna intikal ettirilir. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tutar veya değeri 5 000 lirayı aşanları Resmî Gazete ile ilan eder. İlandan itibaren 1 yıl içinde sahip veya mirasçıları tarafından aranmayan mevduat, emanet ve alacaklar bu sürenin bitiminde Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna gelir kaydedilir.

4. Küçükler adına ve yalnızca bunlara ödeme yapılmak kaydıyla açtırılan hesaplarda, bu maddede yazılı zamanaşımı süreleri küçüğün reşit olduğu tarihte işlemeye başlar.

Mevduata verilecek faizler

MADDE 37. — 1. Mevduata verilecek asgarî veya azamî faiz oranlarının ve temin edilecek diğer menfaatlerin tespitine, mevduat faiz oranlarının kısmen veya tamamen serbest bırakılmasına, bunların yürürlük zamanlarını tespitte Bakanlar Kurulu veya Bakanlar Kurulunun selahiyetli kılması halinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası yetkilidir.

2. Bankalar mevduata peşin faiz veremeyecekleri gibi her ne suret ve şekilde olursa olsun mevduat sahiplerine, yukarıdaki fıkraya göre alınan karar ve tedbirlere aykırı olarak munzam menfaat temin edemezler ve bunlara aykırılığa yol açacak işlemler yapamazlar.

YEDİNCİ BÖLÜM
Krediler ve Diğer Yatırımlar

Genel kredi sınırları

MADDE 38. — 1. a) Bir bankanın vereceği nakdî krediler ve satın alacağı tahvil ve benzeri menkul kıymetlerin tutarı ile teminat mektupları, kefaletler, avâl, ciro ve kabuller gibi gayri nakdî kredilerin toplamı özkaynaklarının 20 katını aşamaz.

b) Vadesi geçmiş nakdi krediler ile gayri nakdi kredilerin nakde tahvil olan bedelleri kaydedildikleri hesaba bakılmaksızın (a) bendi uygulamasında kredi sayılır.

2. a) Bir banka gerçek ya da tüzel bir kişiye nakit, mal, kefalet ve teminat şekil ve mahiyetinde veya herhangi bir şekil ve surette kendi özkaynakları toplamının % 10'undan fazla kredi veremez, kefaletlerini kabul edemez veya tahvil ve benzeri menkul kıymetlerini satın alamaz.

b) Bu oran, kalkınma planı yıllık programlarında belirtilen sektörlerdeki işlerde, ihracatta ve yurt dışı müteahhitlik hizmetlerinde kullanılmak üzere açılan ve fiilen bu işlerde kullanılan kredilerde % 25'dir. Bu oran Devlet Planlama Teşkilatının olumlu görüşü alınmak kaydıyla Bakanlıkça % 40'a kadar çıkarılabilir.

c) Bir banka gerçek veya tüzel bir kişiye kalkınma planı yıllık programlarında gösterilecek sektör ve yörelerde yapılacak yatırımların finansmanında kullanılmak üzere yukarıdaki oranların üstünde büyük krediler verebilir. Ancak bir büyük kredinin tutarı banka özkaynakları toplamının % 75'ini, 5 büyük kredinin tutarı banka özkaynakları toplamının 3 katını ve büyük kredilerin toplamı da banka özkaynaklarının 10 katını ve her halde toplam kredilerin yarısını aşamaz. Büyük kredilerin açılmalarını izleyen 1 hafta içinde Müsteşarlığa ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına bildirilmesi zorunludur.

d) Yukarıda (b) ve (c) bentlerinde belirtilen kredilerin fiilen açıldıkları işlerde kullanıldığının Müsteşarlıkça belirlenecek esas ve usuller dahilinde belgelenmesi zorunludur. Yıllık programlarda gösterilen sektörlerde değişiklik yapılması halinde bu fıkralardaki oranlardan yararlanan kredilerin durumu değişmez.

3. a) Her birine açılacak kredi miktarı hakkında ikinci fıkradaki sınırlar saklı olmak üzere, bir bankanın dolaylı kredi ilişkisi içinde bulunan gerçek veya tüzelkişilerin tümüne açacağı kredilerin toplamı banka özkaynaklarını aşamaz.

b) Bu Kanunun uygulanmasında lehlerine kredi açılıp açılmadığına bakılmaksızın;

i) Bir gerçek kişi ile eş ve reşit olmayan çocuklarına, bunların sınırsız sorumlulukla katıldıkları veya yönetim ve denetimlerinde buldukları ortaklıklara,

ii) Kamu tüzelkişileri hariç olmak üzere bir tüzelkişinin veya (i) bendinde sayılanların sermayelerinin doğrudan veya dolaylı olarak % 25 ve daha fazlasına iştirak ettikleri ortaklıklara,

Açılan krediler, bir gerçek veya tüzelkişiye dolaylı olarak verilmiş kredi sayılır.

c) Dolaylı iştirak oranı, iştirak oranlarının çarpılması suretiyle hesaplanır.

d) Dolaylı kredi ilişkisi içinde bulunan gerçek ya da tüzelkişilerin bu krediler için bankaca kabul edilen kefaletleri kredi sınırının hesabında dikkate alınmaz.

4. Gayri nakdi krediler bu maddenin uygulanmasında % 40 oranında nazara alınır. Bu oran her bankanın riskin en az % 15'ini üstlenmesi ve katılan banka sayısının 3'ten az olmaması şartıyla konsorsiyum suretiyle verilecek teminat mektuplarında % 20'dir. Yıllık programlarda gösterilen büyük kamu ihaleleri için verilecek teminat mektuplarında, bu oranlar Bakanlıktan izin alınmak kaydıyla yarı yarıya nazara alınır.

5. Aşağıdaki kredi işlemleri bu maddedeki sınırlamalara tabi değildir.

a) Özel kanun hükümlerine göre yapılan işlemler,

b) Bakanlık ile ya da bu Bakanlığın uygun görmesi üzerine İktisadi Devlet Teşekkülleri, Kamu İktisadi kuruluşları ve bunların müessese ve bağlı ortaklıklarıyla yapılan işlemler,

c) Hazinece veya Hazinesinin kefaletiyle çıkarılan bono ve tahviller karşılığında yapılan işlemler,

d) Karşılığı nakit olan krediler,

e) Bankaların kendi aralarındaki kredi işlemleri,

f) Diğer bankaların kendi kredi sınırları dahilindeki mukabil kefaletleri ile verilen kredilerin bu kefaletlerle temin edilen kısmı,

g) Dış kredi işlemlerinde kur değişikliklerinin doğurduğu artışlar ile vadesi geçmiş nakdi kredilere tahakkuk ettirilen faizler,

h) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından sağlanan reeskont ve avans kredileri için verilen cirolar,

i) Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının önerisi üzerine Bakanlıkça kabul edilecek yabancı banka ve kredi kurumlarının bu Bakanlıkça belirlenecek limitler dahilindeki mukabil kefaletlerine dayanılarak verilen teminat mektupları ve kefaletler.

İştirak kredileri sınırı

MADDE 39. — 1. 38 inci madde hükümleri saklı kalmak kaydıyla bir bankanın;

a) Sermayelerinin % 15 ve daha fazlasına sahip olduğu iştirak ve kuruluşlarıyla bunların ayrı ayrı veya birlikte sermayelerinin % 25'inden fazlasına sahip oldukları ortaklık ve kuruluşlara,

b) (a) bendindeki ortaklık ve kuruluşların kefaletiyle diğer gerçek ve tüzelkişilere,

Vereceği kredilerin toplamı banka özkaynaklarının 3 katını ve herhalde toplam kredilerin % 15'ini aşamaz.

2. İktisadî devlet teşekkülleri ve kamu iktisadî kuruluşlarının bağli ortaklıkları şeklindeki iştirakler 1 inci fıkradaki sınırlamalara tabi değildir.

Kredi faizleri

MADDE 40. — 1. Kredi işlemlerinde alınacak faiz oranları ile temin edilecek diğer menfaatlerin ve tahsil olunacak masrafların nitelik ve azamî sınırlarının tespitine, bunların kısmen veya tamamen serbest bırakılmasına, kredilerin kalkınma planlarının amaçlarına yönlendirilebilmesi için fon kurmaya, kaldırmaya, kaynağını kredilere tahakkuk ettirilen faizlerden veya sair suretlerle sağlamaya ve bunların yürürlük zamanlarını tespite Bakanlar Kurulu yetkilidir.

2. Bankalar, her ne şekil ve surette olursa olsun kendilerine kredi açtıkları gerçek ve tüzelkişilerden birinci fıkraya göre belirlenen sınır ve oranlar üzerinde faiz ve masraf tahsil edemezler veya fiilen bu oranlar üzerinde faiz tahsiline yol açan işlemler yaparak menfaat sağlayamazlar.

3. Bir bankanın;

a) İştirak ve kuruluşlarının,

b) Yönetim kurulu başkanı ve üyeleri ile genel müdürlerinin ve genel müdür yardımcılarının,

c) Banka ortaklarının,

d) Yukarıdaki fıkralarda sayılanların fiilen yönetimi ve denetimleri altında bulunan teşebbüs ve ortaklıkların,

Aracılığı veya garantisi ile açılan kredilerde bu teşebbüs ve ortaklıklara ve kişilere garanti komisyonu veya ücreti, iştirak geliri gibi hakların veya her ne ad ile olursa olsun ödenen paraların toplamı, faiz oran ve sınırlarını tespit eden kararların uygulaması bakımından bankaca tahsil edilmiş faiz, komisyon ve ücret sayılır.

Banka ortaklarına ve mensuplarına kredi

MADDE 41. — 1. 38 inci madde hükümleri saklı olmak üzere, bir bankanın sermayesinin % 5 ve daha fazlasına sahip olan ortaklarına ve bunlarla dolaylı kredi kapsamına giren gerçek veya tüzelkişilere vereceği kredilerin toplamı banka özkaynaklarını ve herhalde toplam kredilerin % 5'ini aşamaz.

2. Bankalar;

a) Yönetim kurulu başkan ve üyeleri ile genel müdür ve genel müdür yardımcılara kredi açmaya yetkili diğer mensuplarına ve bunlarla dolaylı kredi kapsamına giren gerçek ve tüzelkişilere,

b) (a) bendinde sayılanlar dışında kalan mensupları ile bunların eş ve velayet altındaki çocuklarına,

c) Banka mensuplarının kurduğu veya bunlar için kurulan sandık, dernek, sendika veya vakıflara,

Her ne şekil ve surette olursa olsun kredi veremez, kefaletlerini kabul edemez ve tahvil ya da benzeri menkul kıymetlerini satın alamazlar.

3. Banka mensuplarına teminat karşılığında ve aylık ücretleri toplamının 3 katını aşmamak üzere verilecek krediler ve bu krediler için kabul edilecek kefaletler 2 nci fıkraya hükümlerine tabi değildir.

4. Sonradan bu maddeye aykırı hale gelen kredilerin 6 ay içinde tasfiye edilmesi zorunludur. Kredinin vadesi konusunda önceden tespit olunmuş şartlar saklıdır.

5. Banka ortağı olan tarım satış, kredi ve üretim kooperatif ve birlikleri ile bunların işletme, kuruluş ve iştiraklerine Bakanlığın uygun görmesi üzerine verilen krediler birinci fıkraya hükmüne tabi değildir.

Yönetim kurulu üyelerinin akrabalarına kredi

MADDE 42. — Bir bankanın yönetim kurulu ve kredi komitesi başkan ve üyeleri Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 245 inci maddesinin 3 numaralı bendinde yazılı derecelerde akrabahğı bulunan kimselere ait kredi, teminat ve kefalet taleplerinin görüşülmesine katılamazlar ve bu işler hakkında oy veremezler.

İştirak ve kuruluşlarla işlemler

MADDE 43. — Bir bankanın iştirak veya kuruluşlarının yönetim veya denetim kurullarında bulunan kimselerin aynı zamanda bu bankanın mensubu olması bu iştirak veya kuruluşun banka ile işlem yapmasına engel değildir.

Kredi açma yetkileri

MADDE 44. — 1. Gerçek ya da tüzel bir kişiye teminat karşılığı verilecek kredilerden;

- a) 10 milyon liraya kadar olanları, genel müdürlüklerce ya da kendilerine verilen yetki içerisinde bölge veya şube müdürlüklerince,
- b) 100 milyon liraya kadar olanları, genel müdür lüğün yazılı önerisi ve kredi komitesi kararı ile,
- c) 100 milyon liradan fazla olanları, genel müdürlüğün yazılı önerisi üzerine yönetim kurulu kararı ile, Açılabilir.

2. Yetki sınırlarının tespitinde bir kişiye ve onun sınırsız sorumlulukla katıldığı ortaklıklara açılan kredilerin toplamı birlikte dikkate alınır.

3. Krediler, yabancı banka ve benzeri kredi kurumlarının mukabil kefaleti ile verilen teminat mektupları ve Bakanlıkça belirlenecek esas ve şartlar dahilinde yurt dışı müteahhitlik hizmetleri için yurt dışına verilen teminat mektupları hariç olmak üzere, ancak adına açıldıkları kişilere kullanılabilir.

Açık krediler

MADDE 45. — 1. Bir gerçek ya da tüzelkişiye kişisel taahhüde dayanan ve tek imza karşılığında verilen açık kredilerden;

- a) 1 milyon liraya kadar olanları, genel müdürlüklerce veya yönetim kurulunca verilen yetki içerisinde, bölge veya şube müdürlüklerince,
- b) 10 milyon liraya kadar olanları, genel müdürlüğün yazılı önerisi üzerine kredi komitesi kararı ile,
- c) 10 milyon liradan fazla olanları, genel müdürlüğün yazılı önerisi üzerine yönetim kurulu kararı ile, Açılabilir.

2. 44 üncü maddenin 2 ve 3 üncü fıkrası hükümleri saklıdır.

Hesap durumu belgesi alınması

MADDE 46. — 1. Bankalar açacakları krediler ve verecekleri kefalet ya da teminatlar için, talepte bulunanlardan Türkiye Bankalar Birliğince tespit olunacak örneklerine uygun ve yetkililerin imzalarını taşıyan en son hesap durumunu almak zorundadırlar. Bu hesap durumlarının kredilerin kullanıldığı sürece her yıl hesap dönemini izleyen 7 ay içinde alınmasına devam edilir.

2. Hesap durumu aranmayacak kredi işlemleri Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile Türkiye Bankalar Birliğinin görüşü alınarak Müsteşarlıkça tespit ve ilan olunur.

3. Kurumlar vergisi ya da yıllık beyanname veren gelir vergisi yükümlüsü olan kredi müşterilerine ait hesap durumlarında bağı bulunan vergi dairesi ve hesap numaralarının gösterilmesi gereklidir. Bu hesap durumlarına vergi dairesine verilen bilanço ya da işletme hesap özeti eklenir.

İştirakler

MADDE 47. — 1. 38 inci maddenin 1 inci fıkrasındaki sınıra dahil olmak üzere bankaların iştiraklerine yatıracakları kaynakların toplamı özkaynaklarını aşamaz.

2. Bankalar ve sermayelerinin % 50'sinden fazlasına sahip oldukları iştirakleri; kamu kuruluşu şeklinde olanlar hariç banka sermayesinin % 10'undan fazlasına sahip olan ortakların, yönetim kurulu başkanı ve üyelerinin, genel müdür ve genel müdür yardımcılarının ayrı ayrı ya da birlikte sermayelerinin % 25'inden fazlasına sahip oldukları ortaklıklara iştirak edemezler.

Sermaye azaltıcı işlem yasağı

MADDE 48. — Bir bankanın iştirak ettiği ortaklık ve kuruluşlar, sermayelerine iştirak eden bankanın hisse senetlerini satın alamazlar, rehin olarak kabul edemezler ve karşılığında avans veremezler.

Emtia ticaret yapma yasağı

MADDE 49. — 1. Bankalar ticaret amacı ile emtia alım ve satımı ile uğraşamazlar. Basılı ve külçe halinde altın alım ve satımı bu hükmün dışındadır.

2. Bankalar, alacaklarından dolayı edinmek zorunda kaldıkları ticarî emtiayı edinme tarihinden itibaren dokuz ay içinde elden çıkarırlar. Elden çıkarmamanın imkânsız veya banka için büyük zarar doğuracağı hallerde veya haklı sebepler bulunduğu takdirde, bu süre Müsteşarlık tarafından uzatılabilir.

Gayrimenkul üzerine işlemler

MADDE 50. — 1. 38 inci maddenin 1 inci fıkrasındaki sınıra dahil olmak üzere bankaların gayrimenkullere yatıracakları kaynakların toplamı özkaynaklarını geçemez.

2. Bankalar, ticaret amacıyla gayrimenkul alım ve satımı ile uğraşamazlar ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca alınan kararlara uygun olarak bankacılık işlerini yürütebilmek için ihtiyaç duydukları sayı ve büyüklüğün üstünde herhangi bir şekilde gayrimenkul edinemezler.

3. Bankaların, sermayesine % 10'un üstünde katıldıkları ortaklıklarla bunların sermayelerinin çoğunluğuna sahip oldukları ortaklık ve kuruluşların iş konularının gerektirdiği işyeri, fabrika, imalathane ve eklentileri gibi gayrimenkuller dışında gayrimenkul edinmeleri Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının iznine bağlıdır.

4. Bankalar, gayrimenkul inşaat veya ticareti ile uğraşan ortaklıklara katılamazlar ve bu konuda iş yapan gerçek ve tüzelkişilere kredi açamazlar. Ancak aşağıda belirtilen iştirak ve kredilere bu hüküm uygulanmaz.

a) Yol, köprü, baraj, liman, okul ve hastane gibi bayındırlık tesisleri ile sanayi ve turistik tesislerin inşaat taahhüdü ile uğraşan ortaklıklara bankalarca yapılan iştirakler;

b) (a) bendinde belirtilen konularda iş yapan banka iştiraklerine ve diğer gerçek ya da tüzelkişilere yalnız bu alanlarda kullanılmak üzere açılan krediler;

c) Özel kanunlarda belirtilen esas ve şartlar dahilinde sosyal konut edinmeye veya bu konutları inşa etmek ya da ettirmek üzere açılan krediler;

d) Her çeşit taşınmaz mal yapımının taahhüdü ve inşaat işleriyle uğraşan gerçek ve tüzelkişilere verilen nakdi kredi ve teminat mektupları.

5. Bankalar, alacaklarından dolayı edinmek zorunda kaldıkları gayrimenkulleri, edinme gününden başlayarak 3 yıl içinde elden çıkarmak zorundadırlar. Bu süre içinde elden çıkarmamanın imkânsız olduğunun ya da banka için büyük zarar doğuracağı belgelendiği hallerde bu süre Müsteşarlık tarafından uzatılabilir.

6. Bankalara gayrimenkul üzerine borç verme konusunda yetki veren özel kanun hükümleri saklıdır,

SEKİZİNCİ BÖLÜM
Hesap ve Kayıt Düzeni

Hesap, bilanço ve kâr ve zarar cetvellerinde yeknesaklık

MADDE 51. — 1. Bankaların hesap dönemi takvim yılıdır.

2. Bankalar hesaplarını ve yıllık bilançoları ile kâr ve zarar cetvellerini Türkiye Bankalar Birliği tarafından hazırlanıp Müsteşarlığın onayı ile yürürlüğe girecek olan tek düzen hesap planı, tip bilanço ve kâr ve zarar cetveli ile bunların uygulanma ve düzenlenme esaslarına ilişkin izahnameye uygun olarak tutmak ve düzenlemek zorundadırlar.

3. Yabancı bankaların hesap, bilanço ve kâr ve zarar cetvelleri, bunların Türkiye'ye ayırdıkları sermaye ile Türkiye'deki işlemlerini gösterir.

4. Bankalar hesaplarını ve bilançoları ile kâr ve zarar cetvellerini kesirleri dikkate almamak suretiyle Türk Lirası üzerinden düzenlerler.

Hesap uygunluğu

MADDE 52. — Bankalar işlemlerini kayıt dışı bırakamayacakları ve gerçek mahiyetlerine uygun düşmeyen bir şekilde muhasebeleştiremeyecekleri gibi kanunî ve yardımcı defterleri ile kayıtları, şubeleri, yurt içi ve yurt dışındaki muhabetleri ile hesap uygunluğu sağlamadan bilançolarını kapatamazlar.

Belgelerin saklanması

MADDE 53. — Bankalar aldıkları yazılarla faaliyetleri ile ilgili belgelerin asıllarını veya mümkün olmadığı hallerde sihhatlerinden şüpheyi davet etmeyecek kopyalarını ve yazdıkları yazıların makine ile alınmış suretlerini tarih ve numara sırası ile düzenleyerek usulleri dairesinde saklamak zorundadırlar. Bunların Müsteşarlıkça tespit olunacak esas ve şartlar dairesinde mikrofilm şeklinde de saklanmaları mümkündür.

Bilanço ile kâr ve zarar cetvelinin ilgili mercilere gönderilmesi ve ilanı

MADDE 54. — 1. Bankalar bilançoları ile kâr ve zarar cetvellerinin denetçilerince onaylı birer örneğini genel kurullarının toplandığı tarihten itibaren 1 ay içinde yönetim kurulu ve denetçilerinin raporları ile birlikte Müsteşarlık ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına tevdi ederek Resmî Gazete ve yurt çapında yayın yapan bir gazete ile ilan etmek zorundadırlar.

2. Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyette bulunan bankaların Türkiye'deki faaliyetlerine ait bilançoları ile kâr ve zarar hesapları Türkiye'deki yönetim merkezleri tarafından düzenlenir ve müdürler kurulları tarafından imzalı olarak merkezlerinin son bilanço ve kâr ve zarar cetvelleri ile birlikte 1 inci fıkradaki mercilere tevdi ve aynı fıkraya göre ilan olunur.

3. İlan olunan bir bilanço veya kâr ve zarar cetvelinin gerçeğe aykırı olduğu tespit olunduğu takdirde, ilgili banka, Müsteşarlığın talimatı üzerine 15 gün içinde düzeltilmiş bilanço veya kâr ve zarar cetvelini düzeltme beyanı ile birlikte aynı gazetelerle ilan etmek zorundadır.

Yabancı ülkelerdeki şubelerin hesapları

MADDE 55. — Türkiye'de kurulan bankalar yabancı ülkelerdeki şubelerine ayırdıkları sermaye ile bu şubelerin işlem ve hesaplarını gösteren bir cetveli yıllık bilançoları ile birlikte Müsteşarlık ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına tevdi etmek zorundadırlar.

Üç aylık hesap özetleri ile diğer cetveller

MADDE 56. — 1. Bankalar, mart, haziran, eylül ve aralık ayları sonu itibariyle, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve Bankalar Birliğinin görüşü alınarak Müsteşarlık tarafından belirlenecek esaslara ve örneğe uygun olarak üç aylık hesap özeti düzenlemek zorundadırlar.

2. Üç aylık hesap özetleri genel müdür ile genel muhasebe müdürü veya sorumlu muhasebeci tarafından imza edilmiş ve mevcutsa denetçiler tarafından onaylanmış olarak Bakanlıkça belirlenecek süreler içinde bu Müsteşarlığa ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına gönderilir.

3. Müsteşarlık bu Kanun uygulamasını izlemek amacıyla bankalardan belirleyeceği esaslar ve örneklerle uygun olarak cetvel, rapor ve mali tablolar istemeye, mali bünyeleri ve kaynaklarının kullanımı ile ilgili standart rasyoları, bu rasyolar ile mali tabloların gerekli görüldüğü takdirde yayınlanmasına ilişkin usul ve esasları, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ve Türkiye Bankalar Birliğinin görüşlerini alarak tespiti yetkilidir. Bankalar bu cetvel, rapor ve mali tabloları Müsteşarlığa tevdi etmek ve tespit edilecek rasyolara uymak zorundadırlar.

DOKUZUNCU BÖLÜM

Meslekî Disiplin ile Denetime İlişkin Hükümler

BİRİNCİ KISIM

Türkiye Bankalar Birliği

Üye olma zorunluluğu

MADDE 57. — Türkiye'de faaliyet gösteren bütün bankalar, tüzelkişiliği haiz Türkiye Bankalar Birliğine üye olmak zorundadırlar. Bankalar bu yükümlülüğü, bu Kanunun 11 inci maddesine göre bankacılık işlemlerine başlama iznini aldıkları tarihten itibaren en geç 3 ay içinde yerine getirirler.

Birliğin görev ve yetkileri

MADDE 58. — 1. Türkiye Bankalar Birliği;

- a) Bankacılık mesleğinin gelişmesini temin etmek,
- b) Bankaların birlik ve bankacılık mesleğinin gerektirdiği vakar ve disiplin içinde ekonominin ihtiyaçlarına uygun olarak çalışmalarını sağlamak,
- c) Bankalar arasındaki haksız rekabeti önlemek amacıyla, gerekli her türlü tedbiri almak ve uygulamakla görevli ve yetkilidir.

2. Birlik bankacılık konusundaki mevzuatı ve aldığı karar ve tedbirlerin uygulamasını takip eder ve Bakanlıkça alınması istenen tedbirleri alır.

Organlar ve statü

MADDE 59. — 1. Türkiye Bankalar Birliği organ seçimleri bu Kanunda öngörülen esaslar çerçevesinde gizli oyla ve yargı gözetimi altında gerçekleştirilir.

2. Seçim yapılacak genel kurul toplantısından en az onbeş gün önce seçimlere katılacak üye bankaları ve temsilcilerini belirleyen liste, toplantının gündeminin, yerini, gününü, saatini ve çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte üç nüsha olarak Yüksek Seçim Kurulunca belirlenecek seçim kurulu başkanı hâkime tevdi edilir. Hâkim gerekli incelemeyi yaparak listeyi ve diğer hususları onaylar; bir sandık kurulu başkanı ve iki sandık kurulu üyesi ile bunlar için birer yedek üye atar. Oy verme işlemi gizli oy, açık tasnif esaslarına göre yapılır. Seçim süresinin sonunda seçim sonuçları tutanakla tespit edilip seçim sandık kurulu başkanı ve üyeleri tarafından imzalanır. Tutanağın düzenlenmesinin-

den itibaren iki gün içinde seçimlere yapılacak her türlü itirazlar hâkim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır.

3. Birliğin organları ve çalışma esasları, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının görüşleri alındıktan sonra Bakanlığın önerisi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konan statüsünde gösterilir.

4. Bankalar, Birlik Statüsüne ve Birlikçe alınacak karar ve tedbirlere uymak zorundadırlar.

Giderlerin karşılanması

MADDE 60. — Türkiye Bankalar Birliğinin giderleri Birlik Statüsü gereğince tespit olunan oy sayısına göre bankalara dağıtılır. Bankalar kendilerine düşen masraf paylarını statüde belirtilen süre içinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasında açılacak bir hesaba yatırmak zorundadırlar.

İKİNCİ KISIM

Denetim

Bankalar yeminli murakıpları

MADDE 61. — 1. Bu Kanun ile ek ve değişikliklerinin diğer kanunların bankalarla ilgili hükümlerinin uygulanmasının ve her türlü bankacılık işlemlerinin denetimi, bankaların varlıkları, alacakları, öz kaynakları, borçları, kâr ve zarar hesapları arasındaki ilgi ve dengelerin ve malî bünyeyi etkileyen diğer tüm unsurların tespit ve tahlili bankalar yeminli murakıpları ve yardımcıları tarafından yapılır.

2. Bankalar yeminli murakıpları ve yardımcıları; Türk Parasının Kıymetini Koruma Hakkında Kanun hükümlerine aykırı hareket eden banka ve ilgililer hakkında adı geçen Kanunun ek 1 inci maddesindeki yetkilere ve Bankalar Kanununda yazılı görevleri ile kayıtlı olmak üzere vergi inceleme yetkisine sahip oldukları gibi Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası ve tüm bankaların kuruluş kanunları hükümleri ile diğer kanunların bankalarla ilgili hükümlerinin uygulanmasını da denetlemeye yetkilidirler.

3. Bankalar yeminli murakıpları ve yardımcıları; bankalar, bankaların iştirak ve kuruluşları ile diğer gerçek ve tüzelkişilerden yukarıda yazılı kanun hükümleri ile ilgili görecekları bütün bilgileri istemeye, bunların tüm defter, kayıt ve belgelerini incelemeye yetkili olup, bunlar da istenilen bilgileri vermekle, defter kayıt ve belgeleri incelemeye hazır bulundurmakla yükümlüdürler.

4. Devlet daire ve kuruluşları, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Türkiye Bankalar Birliği ve benzeri kuruluşlar ile risk santral teşkilatı istenecek her türlü bilgiyi gizli de olsa bankalar yeminli murakıplarına ve yardımcılarına verirler.

5. Bankalar yeminli murakıp yardımcıları konuları ile ilgili dallarda yükseköğrenim yapmış adaylar arasından sınavla seçilerek memuriyete alınırlar. En az üç yıl bankalar yeminli murakıp yardımcılığı yaptıktan sonra yeterlik sınavında başarı gösterenler ortak kararla bankalar yeminli murakıpları olarak atanırlar. Bankalar yeminli murakıpları kurulu başkanının da bankalar yeminli murakıpları sıfat ve yetkisi vardır.

6. Bankalar yeminli murakıpları ve yardımcıları Ankara'da Asliye Ticaret Mahkemesinde yemin etmedikçe denetim yapamazlar.

7. Bankalar yeminli murakıplarının çalışma tarzı bir yönetmelikle düzenlenir.

İdarî tedbirler

MADDE 62. — 1. Bankalar yeminli murakıplarınca yapılan denetlemeler sonucunda, bu Kanun ve ilgili diğer mevzuata aykırı ve bankanın emin bir şekilde çalışmasını tehlikeye düşürecek nitelikte işlemleri tespit olunan banka mensuplarının, haklarında ayrıca kanunî kovuşturma yapılmakta beraber, Bakanlığın talebi üzerine görevlerine son verilmesi zorunludur. Bu kimseler, Bakanlığın izni olmadıkça hiçbir bankada çalıştırılmazlar.

2. Bakanlık, bu Kanun ve ilgili diğer mevzuata aykırı işlemlerini verdiği süre içinde düzeltmeyen ve kanuna aykırılıkların giderilmesi ve önlenmesi konusunda alınmasını istediği tedbirleri almayan bankaların, sorumlular hakkında yapılacak kanunî kovuşturma saklı olmak üzere, avans ve reeskont kredilerinin durdurulmasını, açılan kredilerin geri alınmasını Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından istemeye, yararılandıkları teşvikleri durdurmaya yetkilidir.

3. Bu Kanun veya özel kanunlarına göre yetkili olanlar dışında kalan gerçek veya tüzelkişilerin mevduat kabul ettikleri veya bankacılık işlemleri yaptıkları, ticaret unvanları ve her türlü belgeleri ile ilan ve reklamlarında banka kelimesini ya da mevduat kabul ettikleri veya bankacılıkla uğraştıkları izlenimini veren kelime veya tabirleri kullandıkları tespit olunduğu takdirde, sorumlular hakkında kanunî kovuşturmaya geçilmekle beraber, gecikmesinde sakınca görülen hallerde, Bakanın talebi üzerine valiliklerce, bunların işyerleri geçici olarak kapatılabileceği ve ilan ve reklamları durdurabileceği gibi kanuna aykırı belgelerle ilan ve reklamları toplatılabilir.

İdari denetim

MADDE 63. — Mevduat toplayan bütün bankalara Bakanlık bir denetçi atayabilir. Bu denetçi, bu Kanun ve Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre denetimlerini yapar.

Mali bünyenin güçlendirilmesi

MADDE 64. — 1. Denetlemeler sonucunda bir bankanın mali bünyesinin ciddi bir şekilde zayıflamakta olduğunun tespit edilmesi halinde Bakanlık uygun bir süre vererek, banka yönetim kurulundan,

- a) Sermayenin artırılmasını veya sermayenin ödenmeyen kısmının tahsilini,
 - b) Kâr dağıtılmamasını, tahsilinde tehlike görülen alacaklar için karşılık ayrılmasını,
 - c) Bir kısım şubelerin kapatılması, yeni personel alınmasının durdurulması veya sınırlandırılması suretiyle veya benzeri şekilde masrafların kısılmasını,
 - d) İştirak veya sabit değerlerin kısmen veya tamamen elden çıkarılmasını,
 - e) Risk doğurucu işlemlerden kaçınılmasını, plasmanların durdurulmasını veya sınırlandırılmasını,
 - f) Kanun ve kararlara aykırı fiilleri tespit edilen personelin bankayı temsil yetkilerinin kaldırılmasını,
 - g) Mali bünyenin güçlendirilmesi için benzeri diğer tedbirlerin alınmasını,
- İsteyebilir.

Yönetim Kurulu bu talimat istikametinde gerekli tedbirleri almak ve aldığı karar ve tedbirleri aylık raporlar halinde Müsteşarlığa bildirmek zorundadır.

2. Yönetim Kurulu birinci fıkraya göre alınması istenen tedbirleri kısmen veya tamamen almadığı veya bu tedbirlerin alınmış olmasına rağmen bankanın mali bünyesindeki zayıflama devam ettiği takdirde Bakan;

a) Bankanın mali bünyesini zayıflatan karar ve işlemlerin yönetim ve denetim kurullarına ait olması halinde, yönetim veya denetim kurulu üyelerinden bir kısmını veya tamamını görevden alarak veya yönetim ve denetim kurulu üye sayısını artırarak bu kurullara üye atamaya,

b) Likiditenin güçlendirilmesi amacıyla iştirak ve gayrimenkuller gibi duran varlıklarının kısmen veya tamamen Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu veya başka kurum ve kuruluşlar tarafından satın alınmasını temine,

c) Kanunî karşılık yükümlülüklerini cezaî faizleri de kaldırmak suretiyle ertelemeye,

d) Hazineye, T.C. Merkez Bankasına, diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna olan borçlarıyla alacaklarını mahsup ve tahkim ile gerektiğinde bunları Hazine iştiraki olarak banka sermayesine dönüştürmeye, bu işlemlerin gerektirdiği meblağları bütçeye gelir, gider ve ödenek kaydetmeye,

e) Mali bünyesinin takviyesi için gerekli göreceği diğer tedbirleri almaya,

Yetkilidir.

3. Yukarıdaki tedbirlere rağmen mali bünyesinin güçlendirilmesine imkân sağlanamayan hallerde bankanın;

- a) Bütün aktif ve pasifiyle mevcut veya kurulacak bir bankaya devredilmesine,
- b) Bir veya birkaç banka ile birleştirilmesine,

Bakanın önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca karar verilebilir. Bu halde devir veya birleştirmeye ilişkin esas ve usuller Bakanlar Kurulu kararında gösterilir.

Devir veya birleştirmeden dolayı ortaya çıkabilecek zararın Hazinece karşılanacağı Bakanlar Kurulu Kararında belirtilmiş ise, bu bankaların üçüncü kişilerdeki hak ve alacaklarının, takip, tahsil ve tasfiyesi hakkında 6183 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Hakkında devir veya birleştirme kararı verilen bankalara Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonundan mali destek sağlanabilir.

ONUNCU BÖLÜM

Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu

Fonun kuruluşu

MADDE 65. — 1. Bankalardaki tasarruf mevduatını sigorta etmek amacıyla tüzelkişiliği haiz Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu kurulmuştur.

2. Fon, Bakanlıkça hazırlanacak Fon Yönetmeliği dahilinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından idare ve temsil olunur. Fonun idare ve temsili dolayısıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası personeline ayrıca ücret ödenmez.

3. Fon, 1050 sayılı Muhasebe Umumiye Kanunu, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 832 sayılı Sayıştay Kanununa tabi değildir.

4. Fon, her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

5. Müsteşarlık Fonun hesap ve işlemlerini denetlemeye ve bu hususta fondan her türlü bilgiyi istemeye yetkilidir.

Fonun kaynakları

MADDE 66. — 1. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kaynakları;

a) Bankaların yıl sonu bilançolarındaki tasarruf mevduatı tutarı üzerinden, tarifesi ile tahsil zaman ve şekilleri Bakanlığın önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca tespit olunacak primlerden,

b) Bu Kanuna aykırı fiiller dolayısıyla hükümlenilecek para cezalarından,

c) 153 sayılı Kanuna göre kurulan Bankalar Tasfiye Fonundan devralınacak mevcutlardan,

d) 36 ncı maddeye göre zamanaşımına uğrayan mevduat, emanet ve alacaklardan,

e) Fon mevcudunun gelirleri ile sair gelirlerden,

Oluşur.

2. Fon mevcudunun ihtiyacı karşılamadığı hallerde Bakanlığın talebi üzerine Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca Fona avans verilir. Bu avansın miktarı, vadesi, faizi ve sair şartları Bakanlıkça tespit olunur.

3. Fon kaynaklarının tahsilinde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

4. Fonun mevcudunun kullanılış şekil ve esasları Fon yönetmeliğinde gösterilir.

5. Bankalarca Fona ödenen primler kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider kabul edilir.

Sigortanın esasları

MADDE 67. — 1. Mevduat kabul eden bütün bankalar, tasarruf mevduatlarını sigorta ettirmek zorundadır.

2. Bir bankadaki bir kişiye ait azami 3 milyon liralık tasarruf mevduatı mevduat sigortasına tabidir.
3. Bir bankanın sermayesinin % 10 ve daha fazlasına sahip ortakları ile yönetim kurulu başkan ve üyelerine, genel müdür ve genel müdür yardımcılara, kredi açmaya yetkili memurlarına, denetçilerine ve bunların eş ve velayet altındaki çocuklarına ait tasarruf mevduatı sigortaya tabi değildir.

Sigortanın sonuçları

MADDE 68. — 1. 64 üncü maddenin uygulanmasına rağmen malî bünyesinin güçlendirilmesine veya devir veya birleştirilmesine imkân görülemeyen bir bankanın mevduat kabul ve bankacılık işlemleri yapma yetkisi 12 nci maddeye göre kaldırılır.

2. Mevduat kabul ve bankacılık işlemleri yapma yetkisi kaldırılan bankanın tasarruf mevduatı, faiz ve sair menfaatler bakımından devralan bankanın uygulamalarını geçmemek üzere aynı şartlarla, karşılığı Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonundan ödenmek suretiyle Bakanlıkça tayin olunacak bir bankaya devredilir.

3. Bakanlık, hakkında 2 nci fıkra hükmü uygulanan bir bankanın yönetim ve denetimini Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna veya bir bankaya geçici olarak devredebilir.

Bakanlar Kurulunun mevduat kabul ve bankacılık işlemleri yapma yetkisinin kaldırılmasına ilişkin kararın Resmî Gazetede yayımlandığı tarihten itibaren banka aleyhindeki icra takipleri iflas talebinin kabul veya reddine kadar durur.

4. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, ödediği tasarruf mevduatı için tasarruf mevduatı sahipleri yerine bankanın iflasını ister ve iflas masasına imtiyazlı alacaklı sıfatıyla iştirak eder.

5. İflasına hükmolunan bir banka için İcra İflas Kanununun 221 inci maddesinin 1 inci fıkrasına göre teşkil olunacak büro, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu temsilcisi katılmaksızın toplanamaz. Söz konusu hükmün 2 nci fıkrası iflasına hükmolunan bankalar hakkında uygulanmaz. İflas idare memurları, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunca teklif ve Müsteşarlıkça kabul edilen yeter sayıda kişiden oluşur; iflas idaresinin toplantı ve karar nisabında çoğunluk esası aranır.

6. İflasına hükmolunan bankanın Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna olan borçları, masanın nakit durumuna göre İcra ve İflas Kanununun 232 nci maddesinde gösterilen sıra cetvelinin kesinleşmesi beklenmeksizin ödenir.

7. 5 ve 6 ncı fıkra hükümleri 69 uncu maddeye göre iflasına karar verilenler hakkında da uygulanır.

Şahsî sorumluluk

MADDE 69. — 1. Bir bankanın % 10 hissesinden fazlasına sahip olan ortakları, yönetim kurulu ve kredi komitesi başkan ve üyeleriyle, genel müdür, genel müdür yardımcıları ve imzaları bankayı ilzam eden memurları kanuna aykırı karar ve işlemleriyle bankanın iflasına veya hakkında 64 üncü maddenin 3 üncü fıkrasının uygulanmasına sebep olmuşlarsa, Bakanın talebi üzerine bunların şahsî sorumlulukları cihetine gidilerek, şahsen iflaslarına mahkemece karar verilebilir. 64 üncü maddenin uygulandığı hallerde bunların şahsî sorumluluğu çıkarılacak ara veya devir bilançolarına göre tayin olabilir.

2. Mahkemece iflasına karar verilenler hakkındaki takibi, alacaklı sıfatıyla banka iflas idaresi veya devralan banka yürütür. İflas talebi için Bakanlığa başvuruda bunlar tarafından yapılır.

3. Bu madde hükmüne göre iflası istenenler hakkında mahkemece İcra ve İflas Kanununun 257 nci ve müteakip maddeleri hükmü uygulanır.

ONBİRİNCİ BÖLÜM
Devir, Birleşme ve Tasfiye

Birleşme veya devir

MADDE 70. — 1. Türkiye’de faaliyette bulunan bankalardan birinin diğer bir veya birkaç banka ile birleşmesi veya bütün borç, alacak ve mevduatını Türkiye’de faaliyette bulunan diğer bir bankaya devretmesi Bakanlığın iznine bağlıdır.

2. Bakanlık, devir veya birleşmenin ilgililerin menfaatlerine aykırı düşmeyeceği sonucuna varırsa devir veya birleşme işlemlerine izin verir.

3. İzin tarihinden itibaren 3 ay içinde ilgili bankaların yetkili organlarınca karar alınarak devir veya birleşme işlemlerine geçilmediği takdirde devir izni geçersiz olur.

4. Devir veya birleşmenin Resmî Gazetede ilanından sonra Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ilgili bankaların mevduat munzam karşılıkları hesaplarından uygun göreceği miktar ve şartlarla devir veya birleşme döneminde iadeler yapabilir.

5. Devir veya birleşme işlemlerinin yürütülmesi ve sonuçlandırılması döneminde, bankalara Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu ve Bankalar Birliği tarafından her türlü malî ve teknik yardım yapılabilir.

Tasfiye veya faaliyete son verilmesi

MADDE 71. — Türkiye’de faaliyette bulunan bankalar faaliyetlerine son vermek ve bunları tasfiye etmek istedikleri takdirde, durumu Türkiye çapında basımı ve dağıtımı yapılan en az iki gazete ile ilan ve mevduat sahipleri ile alacaklılarına veya bu durumda sayılabilecek kişi ve kurumlara tebliğ ederek ellerinde bulunan aynî ve nakdî her türlü mevduat ile emanet ve cari hesap bakiyelerini vesair borçlarını, vadeli olsalar bile vadelerini beklemeksizin iki ay içinde iadeye ve bu süre içerisinde sahibi başvurmamayan aynî ve nakdî her türlü mevduat, emanet ve alacakları Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına tevdi etmeye mecburdurlar. Merkez Bankası bu suretle verilen değerleri 10 yıl süre ile her yılbaşında usulüne göre ilan etmek suretiyle saklar. Bu sürenin bitiminde 36 ncı maddedeki esaslara göre işlem yapılır.

Tasfiye memurlarının görevleri

MADDE 72. — 1. İflasına hükmedilen bankalar ile tasfiyesine karar verilen bankaların işlemlerini tasfiye etmek üzere İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre teşkil olunan iflas idaresi veya tayin olunan tasfiye memurları, tasfiyenin gelişimi hakkında Müsteşarlığa bu Müsteşarlığın uygun göreceği sürelerde rapor vermekle yükümlüdürler.

2. Bakanlık bankalar yeminli murakıpları ve yardımcıları vasıtasıyla iflas veya tasfiye işlemlerini incelemek yetkisine sahiptir.

ONİKİNCİ BÖLÜM
Çeşitli Hükümler

Sektör bankaları

MADDE 73. — 1. Banka kaynaklarının kalkınma planı ve yıllık programlarının hedeflerine uygun olarak kullanılmasını ve selektif kredi politikasının etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamak amacıyla, Bakanın önerisi üzerine uygun göreceği kamu bankalarını sektör bankaları olarak görevlendirmeye veya yeni sektör bankaları kurmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir.

2. Sektör bankalarının görev ve yetkileri; birbirleriyle, diğer bankalarla ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile ilişkileri, yıllık sektörel finansman programlarının hazırlanması, uygulanması ve koordinasyonuna ilişkin esaslar Bakanlar Kurulu kararında gösterilir.

Serbest bölgelerde bankacılık

MADDE 74. — Serbest bölgelerde banka kurulması veya şube açılması ve bu suretle faaliyet gösterilmesi, bu Kanun hükümlerine tabi olur.

Ancak, Bakanlar Kurulu serbest bölge bankacılık faaliyetleri için istisnalar ve off - shore bankacılık faaliyetleri için de yeni düzenlemeler getirmeye yetkilidir.

Türkiye'de fiilen bankacılık faaliyetlerinde bulunmamakla beraber, sadece serbest bölgelere münhasır bankacılık işlemleri yapmak üzere şube açılmasına veya müstakil banka kurulmasına, Bakanlar Kurulunca açılış veya kuruluş şekil ve şartları belirtilmek suretiyle izin verilir.

Bankaların yabancı ülkelerdeki faaliyetleri

MADDE 75. — 1. Türkiye'de kurulan bankaların hariçte şube veya temsilcilik açmaları Müsteşarlığın iznine tabidir.

2. Türkiye'de şube açmak suretiyle faaliyet gösteren yabancı bankalar Türkiye'deki şubelerine ayırdıkları sermayeyi ve bütün bankalar mevduat ve sair kaynaklarını Müsteşarlığın izni olmadan yabancı ülkelerde plasman, tevdiat ve sair surette kullanamayacakları gibi, Türk borsalarında kote olmayan menkul kıymetlerin alımına veya bunlara ilişkin kredilere tahsis edemezler.

Yabancı bankaların temsilcilikleri

MADDE 76. — Yabancı bankaların mevduat kabul etmemek ve bankacılık işlemleri yapmamak kaydıyla Türkiye'de temsilcilik açmaları Bakanlığın iznine tabidir.

İlan ve reklamlar

MADDE 77. — Bankaların ilan ve reklamları; tür, şekil, nitelik ve miktarları itibarıyla Türkiye Bankalar Birliği tarafından Müsteşarlığın uygun görüşü alınarak tespit olunan esas ve şartlara aykırı olamaz.

Parasal miktar ve sınırların artırılması

MADDE 78. — 1. Bakanlar Kurulu, Bakanlığın önerisi üzerine, bu Kanundaki parasal miktar ve sınırları 1 Ocak 1983 tarihi temel olmak üzere, Müsteşarlıkça yayımlanan toptan eşya fiyatları indeksinin gerektirdiği miktar ve sınırları aşmamak kaydıyla artırmaya yetkilidir.

2. Bu Kanunun 38, 39 ve 41 inci maddelerinde yer alan kredi katsayı veya oranları Bakanlar Kurulunca Bakanlığın önerisi üzerine % 50'yi aşmamak kaydıyla artırılabilir veya azaltılabilir.

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Ceza Hükümleri

Ağır para cezası ve hapis cezası

MADDE 79. — 1. 5, 6 ve 16 ncı maddelere aykırı durumları tespit olunan bankalar, altı ayı geçmemek üzere Bakanlık tarafından verilecek süreler içinde bu durumlarını düzeltmedikleri veya 17 nci maddeye göre verilen şubelerin birleştirilmesi talimatına uymadıkları takdirde haklarında 12 nci maddeye göre işlem yapılabileceği gibi bunların işlerini fiilen yöneten görevli ve ilgili mensupları 500 bin liradan 2 milyon liraya kadar ağır para cezasına mahkûm edilirler.

2. 32 ve 33 üncü maddelerde yazılı yükümlülükleri yerine getirmeyen bankalar Bakanlıkça bir aydan az olmamak kaydıyla bildirilecek süreler içerisinde bu durumlarını düzeltmezlerse bunların mensupları hakkında görev ve ilgilerine göre 500 bin liradan az olmamak üzere ağır para cezası uygulanır.

3. Bankaların, mahkemelerle resmî dairelere hitaben düzenledikleri veya yayımladıkları belgelerde yapılan gerçeğe aykırı beyanlardan dolayı bu belgeleri veya bunların düzenlenmesine esas olan her türlü belgeleri imza edenler görev ve ilgilerine ve fiile katılma derecelerine göre altı aydan iki yıla kadar hapis ve 500 bin liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezasına mahkûm ediliirler.

4. 37, 38, 39, 40, 41, 47, 48, 49 uncu maddelere ve 50 nci maddenin 1, 2, 4, 5 inci fıkralarına, 52, 53, 54, 55, 56, 62 ve 71 inci maddeler hükümlerine uymayan bankaların ve 50 nci maddenin 3 üncü fıkrası hükmüne aykırı hareket eden iştiraklerin ve bunların ortağı olduğu kuruluşların işlerini fiilen yöneten menhupları görev ve ilgilerine ve fiile katılma derecelerine göre 500 bin liradan 2 milyon liraya kadar ağır para cezasıyla birlikte 6 aydan 2 yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

5. 51 inci ve 64 üncü maddelerin hükümlerine uymayan bankaların işlerini fiilen yöneten mensupları görev ve ilgilerine ve fiile katılma derecelerine göre 500 bin liradan 2 milyon liraya kadar ağır para cezasıyla cezalandırılırlar.

6. Şu kadar ki; yukarıda yazılı maddelerin hükümlerine aykırılık bankaya ya da iştirak ve kuruluşlarına ya da ilgili kişilere yarar sağlamayı hedef tuttuğunda ya da bu tür hareketler sonucunda fiilen böyle bir yarar sağlandığında ağır para cezası 2 milyon liradan az olmamak üzere bu yararların 5 katı olarak hükmedilir.

7. Bankaların 49 ve 50 nci madde hükümlerine aykırı olarak edindikleri menkul ve gayrimenkullerin, mahkûmiyet hükmü ile birlikte satılarak tasfiyesine karar verilir. Satış ve tasfiye İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre adliye icra memurları tarafından yapılır. Satış bedelinden satış ve tasfiye giderleri indirilerek artanı bankaya verilir. Satış bedelinden indirilecek giderler, Bakanlık bütçesinin mahkeme harçları tertibinden avans suretiyle ödenir.

8. Bankalar yeminli murakıpları ve yardımcılarının görevlerini yapmalarına engel olan ya da istedikleri bilgi ve belgeleri vermeyen gerçek ve tüzelkişiler hakkında da dördüncü fıkra hükmü uygulanır.

Ağır para cezası ile birlikte hapis cezası ve faaliyetten alıkoyma

MADDE 80. — 1. 4 ve 11 jnci maddelerde yazılı izinleri olmaksızın bankacılık işlemleri ile uğraşan veya mevduat kabul eden ya da 13 üncü maddeye aykırı hareket eden gerçek kişiler ile tüzelkişilerin görevli veya ilgili mensupları fiile katılma derecelerine göre 1 milyon liradan 5 milyon liraya kadar ağır para cezasına mahkûm edilmekle birlikte 6 aydan 1 yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

2. Ayrıca, Bakanlığın talebi üzerine, birinci fıkradaki suçları işleyenlerin işyerlerinin geçici veya sürekli olarak kapatılmasına, ilan ve reklamlarının durdurulması veya toplatılmasına mahkemece karar verilir.

Ağır para cezası ile birlikte meslekten alıkoyma ve izinsiz açılan şubelerin kapatılması

MADDE 81. — 1. 14, 18, 22, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 34, 36, 42, 44, 45, 46, 57, 67, 72, 73, 75, 76 ve 77 nci maddelerde yazılı yükümlülük ve zorunluluklara uymayan bankaların işlerini fiilen yöneten ilgili ve görevli mensupları ile tasfiye memurları hakkında fiile katılma derecelerine göre 200 bin liradan 1 milyon liraya kadar ağır para cezasına hükmolunacağı gibi bu fiilleri bankanın emin bir şekilde çalışmasını engelleyici nitelikte görülen banka mensuplarının üç yıl süre ile bankalarda çalışması yasaklanır.

2. Ayrıca 14 üncü maddedeki izin alınmaksızın veya izin verildiği yerden başka bir yerde açılan ya da başka bir yere nakledilen şubeler Bakanlığın talebi üzerine valiliklerce kapatılır.

Bankalar Birliğince verilecek cezalar

MADDE 82. — 1. 57, 58, 59 ve 60 nci maddelerde yazılı yükümlülüklere uymayan bankalara uygulanacak para cezaları 1 milyon liradan çok olmamak üzere Bankalar Birliği Yönetim Kurulunca tespit ve karara bağlanır.

2. Birlik verdiği cezaları bir taraftan ilgili bankaya tebliğ etmekle beraber diğer taraftan tahsil ve gelir kaydı için Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna bildirir ve basın yoluyla ilan eder.

3. Bu cezalar 15 gün içinde ödenmediği takdirde Fon tarafından 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre takip ve tahsil olunur.

Suların saklanması

MADDE 83. — 1. Sifat ve görevleri dolayısıyla öğrendikleri, bankaya ya da müşterilerine ait sırları bu konuda kanunen açıkça yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayan banka mensupları ile diğer görevliler 1 aydan 1 yıla kadar hapis cezası ile 100 bin liradan 500 bin liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

2. Birinci fıkrada yazılı kimseler bu sırları kendileri ya da başkaları için yarar sağlamak amacıyla açıklarlarsa, altı aydan 2 yıla kadar hapis ve 200 bin liradan 1 milyon liraya kadar ağır para cezası ile cezalandırılırlar.

3. Bu madde hükmü banka mensupları ile diğer görevlilerin işlerinden ayrılmaları halinde de uygulanır.

Asılsız yayın ve haber yayma

MADDE 84. — 1. Bir bankanın itibarını kırabilecek ya da şöhretine ya da servetine zarar verebilecek bir hususa kasten sebep olan ya da bu yolda asılsız haberler yayanlar için üç aydan iki yıla kadar hapis, 100 bin liradan 1 milyon liraya kadar ağır para cezası hükmolünür.

2. Bu fiilin Basın Kanununda yazılı ya da radyo, televizyon, video gibi yayın araçlarından biri ile işlenmesi ya da nakledilmesi halinde altı aydan 3 yıla kadar hapis ve 2 milyon liraya kadar ağır para cezası hükmolünür.

Bankalar yeminli murakıplarının sorumlulukları

MADDE 85. — 1. Görevleri dolayısıyla öğrendikleri sırları yetkili mercilerden başkasına açıklayan bankalar yeminli murakıpları ve yardımcıları için altı aydan iki yıla kadar hapis ve 200 bin liradan az olmamak üzere ağır para cezası hükmolünür.

2. Birinci fıkrada yazılı kimseler sırları kendileri ya da başkaları için yarar sağlamak amacıyla açıklarlarsa, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezasına ve 500 bin liradan az olmamak üzere ağır para cezasına mahkûm edilmekle birlikte, ayrıca geçici veya sürekli olarak memuriyetten mahrumiyetlerine hükmolünür.

Genel hükümlerin saklılığı

MADDE 86. — 1. Bankaların veya sorumlu kişilerinin bu Kanunda suç teşkil eden hareket ve fiilleri başka kanunlara göre de cezayı gerektirdiği takdirde haklarında en ağır cezayı gerektiren kanun maddesi uygulanır.

2. Türk Ticaret Kanununun sorumluluğu gerektiren hükümleri saklıdır.

Kovuşturma usulü

MADDE 87. — 1. Bu bölümdeki cezalara ilişkin suçlardan dolayı kovuşturma yapılması Bakanlık tarafından Cumhuriyet Savcılığına yazılı başvuruda bulunulmasına bağlıdır. Bu başvuru ile Bakanlık aynı zamanda müdahil sıfatını kazanır.

2. Cumhuriyet savcılarını kovuşturmayla yer olmadığına karar verilerse, Bakanlık, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununa göre kendisine tebliğ edilecek bu kararlara karşı itiraza yetkilidir.

3. 83 ve 84 üncü maddede yazılı suçlardan dolayı ilgili bankaların dava açma hakkı saklıdır.

4. Bu maddeye göre açılacak davalar, ilgili bankanın merkezinin bulunduğu yerdeki Asliye Ceza Mahkemelerinde 3005 sayılı Meshud Suçların Muhakeme Usulü Kanunu hükümlerine göre görülür. Bu yerlerde birden fazla Asliye Ceza Mahkemesi bulunduğu takdirde bu davalara 2 numaralı Asliye Ceza Mahkemelerinde bakılır.

5. Cumhuriyet savcılar ve mahkemeler, yapılacak kovuşturma ve duruşmalarda bilirkişi teşkiline gerek gördükleri takdirde, münhasıran resmî bilirkişi listesinde kayıtlı kişilerden seçecekleri bilirkişilerin görüşlerini alırlar. Resmî bilirkişi listeleri Bakanlık tarafından tespit olunur.

Para cezalarının tahsili

MADDE 88. — 1. Bu Kanunda gösterilen para cezalarında tüzelkişilerin sorumluluğu Türk Ticaret Kanununun 65 inci maddesine göre tayin olunur.

2. Para cezaları tüzelkişilerden Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri gereğince tahsil edilir.

Diğer kanunlarla ilgili hükümler

MADDE 89. — 1. 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 43 ve 44 üncü maddelerinde gösterilen zorunluluk ve yükümlülükleri yerine getirmeyen bankalar ile sorumlu organları hakkında 79 uncu maddede; aynı Kanunun 40 inci maddesinin II nci paragrafının (a) bendi uyarınca umumî dispoñibilite ve mevduat karşılıkları için tespit edilen oranları aşırsı içinde tes'is etmeyen veya noksan tesis eden bankalar hakkında 79 uncu maddenin 3 üncü fıkrasında ve (e) bendi uyarınca Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasıncı alınan ayarlama kararlarına uymayan bankalar hakkında 79 uncu maddede yazılı cezalar uygulanır.

2. Birinci fıkrada sayılan maddeler dolayısıyla kovuşturma yapılması, kanuna aykırılığın Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasıncı tespiti halinde bu Bankanın bildirmesi üzerine, diğer hallerde bu Bankanın görüşünü alarak Bakanlık tarafından Cumhuriyet Savcılığınca müzekkere yazılmasına bağlıdır. Bu takdirde, 87 ve 88 inci maddeler hükümleri uygulanır.

3. 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 35 inci maddesine aykırı hareket edenler 83 üncü madde gereğince cezalandırılırlar.

4. 2279 sayılı Ödünç Para Verme İşleri Kanununa ve ek ve değişikliklerine aykırı hareket edenler hakkında yapılacak kovuşturma 87 nci madde hükümlerine tabidir.

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bankaların Kredi İşlemlerinden Doğan Alacaklarının Tahsilinin Hızlandırılması

İtirazın kesin olarak kaldırılması

MADDE 90. — Bankalar, kredi sözleşmeleri gereği açtıkları cari hesap hakkında müşterilerinin kredi sözleşmelerinde belirttikleri adreslerine sözleşmede belirtti an dönemlerde bir hesap özeti göndermek zorundadırlar. Kredi sözleşmesinde gösterilen adresin değiştirilmesi ancak noter aracılığı ile bankaya bildirildiği takdirde hüküm ifade eder.

Hesap özeti gönderme dönemleri sonunda gönderilmesi gereken hesap özeti almadığını iddia eden borçlu, o döneme ait hesap özeti kredi sözleşmesinde belirtilen tebliğ tarih'nden itibaren 15 gün içinde noter aracılığıyla bankadan istediğini ispat etmedikçe, bunu almış ve içindekilerini kabul etmiş sayılır.

Borçlu, alındığından itibaren 1 ay içinde itiraz edilmemiş bir hesap özeti gerçeğe aykırılığını ancak borcunu ödedikten sonra dava edebilir.

Bankaların kredi sözleşmeleri ve bunlarla ilgili sürecinde itiraz edilmemiş hesap özetleri ile banka tarafından usulüne uygun düzenlenmiş diğer belge ve makbuzlar İcra ve İflas Kanununun 68 inci maddesinin 1 inci fıkrasında belirtilen belgelerden sayılırlar. Borçlu, itiraz etmediği hesap özetiyle dayandığı belgelerde kendisine izafe edilen imzayı kabul etmiş sayılır. Bu hüküm İcra ve İflas Kanununun 150 (a) maddesinin söz konusu olduğu hallerde de aynen uygulanır.

Azami had ipoteğinin paraya çevrilmesi yolu ile takip halinde icra emri

MADDE 91. — Bankanın ibraz ettiği akit tablosu kayıtsız ve şartsız bir para borcu ikrarını ihtiva etmese dahi, banka, borçluya ait hesabın kesilmesine ilişkin hesap özetiyle borçluya gönderildiğine dair noterden tasdikli bir sureti icra memuruna ibraz ederse icra memuru İcra ve İflas Kanununun 149 uncu maddesi uyarınca işlem yapar. Şu kadar ki, borçlunun noter marifetiyle sekiz gün içinde bu hesap özetine itiraz etmiş olduğunu ispat etmek suretiyle tetkik mercisine şikâyetle bulunmak hakkı saklıdır. Bu takdirde alacaklı 90 ncı maddede çerçevesinde alacağını diğer belgeler ile ispatlayabiliyorsa borçlunun şikâyeti reddedilir.

Borçlunun müracaatıyla iflas

MADDE 92. — Borçlunun kendi iflasını talep etmesi halinde, alacaklılar arasında banka mevcut ise, mahkemeye İcra ve İflas Kanununun 44 üncü maddesinin 1 inci fıkrasında öngörülen mal beyanını ibraz etmesi ve iflas talebinde bulunacağını bankaya noter aracılığıyla ihbar ettiğini iflas talebine eklemesi zorunludur. Bu belge mahkemeye ibraz edilmedikçe, iflasa karar verilemez. Bu halde, alacaklı bankalar, borçlunun bu talebinin hakkındaki takipleri ertelemek ve borçlarını ödemeyi geciktirmek için yaptıkları ileri sürerek talebin reddini isteyebilir.

İflasın ilanı, iflas idaresinin teşkil edilmesi ve kararlarının alacaklı bankalara tebliği

MADDE 93. — Bankaların da alacaklı olduğu hallerde İcra ve İflas Kanununun 166 ncı maddesi uyarınca iflas kararı kendisine bildirilen iflas idaresi bu kararı Türkiye çapında yayın yapan ve tirajı en yüksek beş gazeteden birinde ve Ticaret Sicili Gazetesinde ilan ettirmekle mükelleftir. Alacaklılara terettüp eden işlemlere ait süreler, iflas, Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edilmiş olmadıkça işlemeye başlamaz.

İflas masasında banka alacağı bulunduğu takdirde, İcra ve İflas Kanununun 223 üncü maddesi uygulanarak iflas idaresinin teşkilinde, bu idare, tüm alacaklıların alacak tutarlarına göre en çok oyu alan iki kişi ile alacaklılar sayısı itibarıyla en çok oyu alan bir kişiden oluşur. 68 inci madde hükmü saklıdır.

İflas idaresini temsil eden kimseler seçilirken, aksi kararlaştırılmadıkça, oy çokluğu ile karar verirler.

İflas masasına alacaklı olarak müracaat eden alacaklılar tebligatı kabule elverişli adres göstermek ve Adalet Bakanlığınca götürü olarak o yıl için belirlenmiş yazı ve tebliğ masrafları için avans vermek suretiyle iflas idaresince alınacak biçimle kararların kendilerine tebliğini isteyebilirler. Bu muameleyi yaptırmış alacaklılar hakkında iflas idare memurunun kararlarına karşı kanun yolları kendilerine tebliğ tarihinden itibaren işlemeye başlar.

Özel görevli bankaların ipotekli alacaklarının tahsili

MADDE 94. — 1. 8.6.1984 gün ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 54 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre kendilerine özel görevler verilmiş bankalar ticarî krediler dışındaki kredi işlemlerinden doğan alacaklarını, ipotekle temin edilmiş olsun veya olmasın İcra ve İflas Kanununda yer alan takip yollarıyla veya bu madde hükümlerine göre tahsil edebilirler.

2. Birinci fıkrada belirtilen bankaların ipotekle temin edilmiş alacaklarının vadelerinde ödenmemesi veya borca muacceliyet verilmesi hallerinde banka tarafından borçluya ve gayrimenkul üçüncü şahıslara geçmiş ise ayrıca bunlara İcra ve İflas Kanununun 149 uncu maddesinde belirtilen şekilde bir icra emri tebliğ edilir,

gayrimenkul kirada ise kiracılar takipten haberdar edilir. İcra emrinin tebliğini müteakip İcra ve İflas Kanununun 149 (a) ve 33 üncü maddelerine göre işlem yapılır.

3. İcra emri tebliğine süresi içerisinde itiraz olunmadığı veya itiraz icra hâkimliğince reddedildiği ve borç, süresinde ödenmediği takdirde ipotekli gayrimenkulün kıymet takdiri yapılır ve başkaca merasime tabi olmaksızın banka tarafından saptanacak rayiç bedel üzerinden 30 gün süre ile gayrimenkulün bulunduğu yerin örf ve âdetlerine göre uygun görülecek tarzda ve açık artırma suretiyle satışa çıkarılır.

4. Alıcı çıkmadığı veya verilen bedel satışa esas olmak üzere bankaca saptanan kıymetin yüzde yetmişbeşini bulmadığı ve borç, faiz ve masraflar tutarını karşılamadığı takdirde artırma süresi 10 gün daha uzatılır. 10 gün süreyle uzatılan artırmada verilen bedel gayrimenkule biçilen kıymetin yüzde 75'ini bulmazsa veya borç, faiz ve masraflar tutarını karşılamazsa ihale yapılmaz. Ancak verilen bedel borç, faiz ve masraflar tutarını karşılarsa dahi gayrimenkul hiçbir suretle biçilen kıymetin yüzde 50'sinden aşağıya satılamaz.

5. Banka yukarıda belirtilen şartlarla artırmalara iştirak ederek gayrimenkulü satın alabilir. Bu yolla iktisap edilen gayrimenkuller hakkında bu Kanununun 50 nci maddesi hükmü uygulanmaz.

6. Artırma sonunda bankaca bu hükümler dairesinde gayrimenkulün isteklisine ihalesi veya kendi üzerine alınması yolunda verilecek karar üzerine satış dosyası icra hâkimliğine verilir ve ihale banka tarafından borçluya ve yukarıdaki maddelerde sözü geçen ilgililere tebliğ olunur. Bu tebliğ tarihinden başlayarak 7 gün içinde borçlu ve ilgililer satışa karşı icra hâkimliğinden ihalenin feshini isteyebilirler. Bu itirazlar icra hâkimliğince 10 gün içinde karara bağlanır.

7. İhalenin kesinleşmesi üzerine, ihale, üzerinde kalan kişi veya banka adına tescilin yapılması için aynı hâkimlik tarafından tapuya tezkere yazılır ve gayrimenkul tapuda yeni maliki adına tescil olunur.

8. Bankalarca kredilerin teminatı olarak alınan ipotekler her halde muayyen meblağ ipoteği (re'sulmal ipoteği) kabul edilerek banka alacağını, her zaman faiz ve masrafı ile satış bedelinden mahsup eder. Bakiyesi üzerinde ise gayrimenkulün aynından doğan vergi, resim ve sair Devlet alacağı ve tapu kütüğü hacizler sicilinde mevcut üçüncü şahıs alacakları gayrimenkul üzerindeki diğer aynı haklar dışında bankanın borçlu üzerindeki diğer muaccel alacakları oranında kanunî rehin hakkı doğar ve bankaca bloke veya mahsup edilir.

9. Bu madde hükümlerine göre yapılacak takip işlemlerinin herhangi birine karşı herhangi bir safhada borçlu veya üçüncü kişiler tarafından yapılacak itirazlar ve açılacak davalar takibi durdurmaz.

10. Gayrimenkulün banka adına tesciline kadar borçlu; borç, faiz ve masraflarını ödeyerek kovuşturmanın durdurulmasını isteyebilir.

11. Gayrimenkul, banka adına tapuda tescili tarihinden başlayarak altı ay içinde elden çıkartılmamışsa banka, borçlular veya kanunî mirasçılarının, ödeme gününe kadar birikmiş borcu, ödeme gününde bankanın uyguladığı iskonto oranına göre hesaplanacak faiz ve masrafları ödeyerek gayrimenkulün iadesi ve bu hususun tapuya tescili yolundaki isteklerini kabul eder.

ONBEŞİNCİ BÖLÜM

İstisnalar, Saklı ve Kaldırılan Hükümler

Kalkınma ve yatırım bankaları

MADDE 95. — 1. Kalkınma ve yatırım bankalarının kuruluş ve faaliyetleri, bu Kanunun 1, 2, 3, 4, 5/1, a, c, e, f, 6, 7, 8, 9, 14, 15, 17/2, 28, 40/1 - 2, 41/2 - 3 - 4, 42, 43, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 75, 90, 91, 92 ve 93 üncü maddelerine tabidir. Mevduat kabul ettikleri takdirde bu bankaların kuruluş ve faaliyetleri hakkında bu Kanunun diğer hükümleri de uygulanır.

2. Kalkınma ve yatırım bankalarının bankalardan ve kendi müstakrizlerinden genel esaslar dahilinde sağladıkları her türlü paralar mevduat sayılmaz.

Diğer mali kuruluşlar

MADDE 96. — 1. Bankalar dışındaki malî kuruluşların kuruluş ve faaliyetleri bu Kanuna tabi değildir.

2. Bu kurumların kuruluşlarına, faaliyetlerine, organlarına, tasfiyelerine, Türk Ticaret Kanununun ve diğer mevzuatın, çeke ilişkin hükümlerine tabi olup olmayacağı Bakanlar Kurulunca düzenlenir. Düzenleme dışı kalan hususlarda; Türk Ticaret Kanunu ve ilgili diğer kanun hükümleri uygulanır.

Kaldırılan hükümler

MADDE 97. — 1. 7129 sayılı Bankalar Kanunu ile ek ve değişiklikleri yürürlükten kaldırılmıştır.

2. 7129 sayılı Bankalar Kanununun 28 inci maddesine göre tesis edilen mevduat munzam karşılıkları ilgili bankalara iade edilir. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte tahakkuk veya tahsil edilmemiş cezaî faizler ve vergileri talep edilmez.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bankalar anasözleşmelerini ve diğer geçici maddelerle özel bir süre verilmiş olan hallerde durumlarını 22.7.1985 tarihine kadar bu Kanun hükümlerine intibak ettirmek zorundadırlar.

GEÇİCİ MADDE 2. — Geçici 1 inci maddede belirtilen süre sonunda 5 inci maddeye uygun hale getirilmeyen sermaye payları temettü hariç hiçbir ortaklık hakkından yararlanamaz. Bu paylara ait diğer ortaklık hakları, 5 inci madde hükümlerine intibak ettirilmelerine kadar Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından kullanılır.

GEÇİCİ MADDE 3. — Bankalar 22.7.1985 tarihine kadar özkaynaklarını 5, 6 ve 16 ncı maddelerin gerektirdiği miktarlara çıkarmak zorundadırlar.

GEÇİCİ MADDE 4. — Mevduatın bu Kanunun 34 üncü maddesine göre tasnifine Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına belirlenecek tarihten itibaren başlanır.

GEÇİCİ MADDE 5. — 1. Bankalar, bu Kanunun yayımı tarihinde daha önceki mevzuata uygun olarak açtıkları kredilerden bu Kanunda belirtilen şartlara aykırı olanları, Kanun hükümlerine uygun hale getirinceye kadar arttıramazlar.

2. Bu Kanuna göre açılması yasak olan krediler 22.7.1985 tarihine kadar tasfiye edilir.

GEÇİCİ MADDE 6. — 1. Bankalar bu Kanunun yayımı tarihinden önce, mevzuata uygun olarak yaptıkları iştirakler ve edindikleri gayrimenkulleri bu Kanunda gösterilen sınırlara intibak ettirinceye kadar iştiraklerine sermaye yatıramaz ve gayrimenkul edinemezler.

2. Bu Kanunun yapılmasını yasakladığı iştiraklerin 22.7.1985 tarihine kadar elden çıkarılması zorunludur.

GEÇİCİ MADDE 7. — Bu Kanunun 51 ve 56 ncı maddelerine göre çıkarılacak olan tek düzen hesap planı, tip bilanço ve kâr ve zarar cetveli ile üç aylık hesap özetleri ve aylık mevduat ve kredi cetvelleri ile bunların uygulanma ve düzenlenme esaslarına ilişkin izahname 1985 yılı sonuna kadar hazırlanır ve 1986 yılı başından itibaren yürürlüğe konulur. Bu tarihe kadar 7129 sayılı Kanunun 51 inci maddesine göre düzenlenen belge örneklerinin kullanılmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 8. — 1. Bu Kanunun yayımından önce 7129 sayılı Bankalar Kanunu ile ek ve değişikliklerine göre tedricen tasfiye edilmekte olan bankaların tasfiyelerine aynı hükümler dahilinde devam olunur. Tasfiyeye nezaret eden bankalar bunların alacaklarından 100 bin liraya kadar olanlarını resen, 1 milyon liraya kadar olanlarını Bakanlığın uygun görmesi üzerine terkine yetkilidir.

2. Tedricen tasfiye edilmekte olan bankaların aciz vesikasına bağlı alacakları terkin edilir.

3. Bankalar Tasfiye Fonundan, tedricen tasfiye edilen bankalara verilen avanslara, veriliş tarihlerinden itibaren Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının cari genel reeskont faiz oranı üzerinden faiz yürütülür.

GEÇİCİ MADDE 9. — Bu Kanunun 64 üncü maddesinin 3 üncü fıkrasında yer alan ve 6183 sayılı Kanunun uygulanması ile ilgili olan hüküm, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Bakanlar Kurulu Kararı ile bir bankaya devredilmiş veya birleştirilmiş bulunan bankaların üçüncü şahıslardaki alacaklarının tahsili hakkında da uygulanır.

Devralan banka İcra ve İflas Kanunu hükümlerine göre başlamış olduğu takiplere de devam edebilir.

Tebliğler

MADDE 98. — Bu Kanunun uygulama esasları Bakanlıkça çıkarılacak tebliğlerle düzenlenir.

Yürürlük

MADDE 99. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 100. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Cilt	Türkiye Büyük Millet Meclisi	
	Birleşim	Sayfa
1	10	55
15	86	134,153:176 -
	87	215:217,218:234
	88	255:274
	90	304,334:338
	91	373:384

I - Gerekçeli 276 S. Sayılı basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 91 inci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisi Sanayi ve Teknoloji ve Ticaret ve Plan ve Bütçe komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/16, 1/17,